

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Toimintakykyinen vanhus -hankkeen arviointi ja kehittäminen

Haarala, Elina
Kokkonen, Anja

2015 Hyvinkää

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hyvinkää

Toimintakykyinen vanhus -hankkeen arviointi ja kehittäminen

Haarala Elina
Kokkonen Anja
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2015

Haarala Elina ja Kokkonen Anja

Toimintakykyinen vanhus -hankkeen arviointi ja kehittäminen

Vuosi 2015 Sivumäärä 56

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää keväällä 2015 aloittaneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden sekä heitä ohjanneiden hoitajien kokemuksia keväällä 2015 Hyvinkään palvelutaloissa toteutetusta Toimintakykyinen vanhus -hankkeesta. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun sekä Sahamäen, Paavolan ja Kauniston palvelutalojen kanssa. Tavoitteena oli vastausten pohjalta nostaa kehitysehdotuksia hanketyöskentelyn ja hankeprosessin parantamiseksi, jotta se tulevaisuudessa palvelisi kaikkia osapuolia mahdollisimman hyvin.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa esitellään aluksi sairaanhoitajakoulutuksen kehityksen vaiheita, sairaanhoitajakoulutuksen sisältämät keskeiset osaamisalueet sekä hankkeen pohjana toimiva Laureassa kehitetty Learning by Developing oppimismalli. Lisäksi käsitellään hanketyöskentelyn ja ikääntyneiden hoitotyön ajankohtaista teoretietoa, joka toimii vahvana perustana Toimintakykyinen vanhus -hankkeelle.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena kyselytutkimuksena sähköisten kyselylomakkeiden muodossa. Kyselylomakkeita oli kaksi, joista toinen oli tarkoitettu opiskelijoille ja toinen ohjanneille hoitajille. Opiskelijoiden kyselylomake muodostui viidestä ja ohjanneiden hoitajien kyselylomake neljästä avoimesta kysymyksestä opinnäytetyön tavoitteeseen liittyen. Vastauksia saatiin yhteensä 19, joista opiskelijoiden vastauksia oli 15 ja ohjanneiden hoitajien vastauksia 4. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat ja ohjanneet hoitajat kuvasivat vastauksissaan omia henkilökohtaisia kokemuksiaan hankeprosessista, hankepäivien toteutuksesta, vahvuuksista ja puutteista hankkeessa sekä sen yhteydessä opituista asioista. Vastaukset analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Keskeisinä tuloksina opinnäytetyössä nousi esille ohjauksen osalta sen tason kehittäminen tasalaatuisemmaksi kaikilla palvelutalojen osastoilla, jotta jokaisella opiskelijalla olisi samat edellytykset oppimiselle. Hankkeeseen liittyvää ohjausta ja opetusta koululla tulisi tulosten mukaan selkeyttää ja lisätä, jotta ne tukisivat riittävästi opiskelijoiden oppimista ja hankkeen toteutusta. Yhteistyö tiedottamisen näkökulmasta vaatii myös tulevaisuudessa kehittämistä, jotta tieto saavuttaa tasaisesti kaikki hankkeen osapuolet. Hankeprosessiin liittyen opiskelijat toivoivat erityisesti hankeryhmien pienentämistä, jotta työnjako olisi tasaisempaa ja kokonaisuus saataisiin pysymään paremmin hallinnassa. Tätä tuki myös ohjanneiden hoitajien kokemus siitä, että hankeryhmien sisällä keskinäinen sopiminen ja asioiden organisointi ei sujunut parhaalla mahdollisella tavalla. Heidän mielestään myös hankepäiviä voitaisiin kehittää virikkeellisemmiksi ja hanketta laajentaa siten, että palvelutalossa vietettäisiin enemmän aikaa.

Jatkossa olisi hyödyllistä selvittää miten opinnäytetyön tuloksia on hyödynnetty käytännössä. Lisäksi olisi mielenkiintoista tietää, onko kehittämisehdotusten hyödyntämisellä ollut vaikutusta hanketyöskentelyn sujuvuuteen.

Asiasanat: hanketyöskentely, hanke, ohjaus, oppiminen, yhteistyö, vanhusten hoitotyö, sairaanhoitajakoulutus

Haarala Elina and Kokkonen Anja

Evaluation and Development of the High Functioning Elderly -project

Year	2015	Pages	56
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to find out about the experiences of nursing students and their mentoring nurses regarding the "High Functioning Elderly" -project which was carried out in the spring of 2015 in Hyvinkää Service Houses for the Elderly. The nursing students started their education as well in the spring of 2015. The thesis was carried out in cooperation with Laurea University of Applied Sciences and with Sahamäki's, Paavola's and Kaunisto's Service Houses for the Elderly. The objective was to bring development proposals for the project work and project process so that in the future it would serve all participants as well as possible.

The theory part of the thesis firstly presents the development of nursing education and the main competence areas in nursing education. The first part also introduces a learning model developed by Laurea, called "Learning by Developing" which also serves as the working basis for the project. In addition the thesis discusses theoretical knowledge about project work and geriatric nursing, which serve as a strong basis for the "High Functioning Elderly" -project.

The thesis was carried out as a qualitative survey in the form of electronic questionnaires. There were two questionnaires, one for the students and another one for the mentoring nurses. The students' questionnaire consisted of five open questions and the mentoring nurses' questionnaire of four open questions related to the tasks of the thesis. A total of 19 responses were received, 15 from students and four from mentoring nurses. Students and mentoring nurses in their responses described their own personal experiences with the project process, project implementation, strengths and weaknesses in the project days and the things they learnt in connection with the project. The answers were analyzed by using inductive content.

The main results in the thesis came up in relation to mentoring and its development towards a more uniform level in the wards of service houses, so that every student could have the same opportunities for learning. According to the results, the mentoring and teaching at the school should be made clearer and they should be increased to support students learning and the implementation of the project in the best possible way. Cooperation from the perspective of communication also requires development in the future, so that information reaches all participants of the project equally. Related to the project process, students expressed their wishes that project teams be smaller so that the division of work would be more balanced and the entity better controlled. This is also supported by the mentoring nurses' experience that the project agreement and organization of the issues within the groups didn't go in the best possible way. Also in their view the project days could be developed in a more stimulating way and the project be expanded, so that the students would spend more time in the service house.

In the future, it would be useful to find out how the results of the thesis have been implemented in practice. In addition, it would be interesting to learn whether utilization of development proposals have had an impact on the smooth flow of the project work.

Keywords: project work, project, mentoring, learning, cooperation, geriatric nursing, nursing education

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Opinnäytetyön tarkoitus.....	9
3	Sairaanhoitajakoulutus Suomessa.....	9
	3.1 Suomalaisen sairaanhoitajakoulutuksen historiaa.....	10
	3.2 Sairaanhoitajakoulutuksen osaamisalueet.....	11
4	Learning by Developing.....	16
	4.1 Learning by Developing -toimintamallin tunnusmerkit.....	17
	4.2 Oppiminen Learning by Developing -toimintamallissa.....	18
5	Hanketyöskentely.....	19
	5.1 Hankkeen vaiheet.....	19
	5.2 Hankkeiden eri tyypit.....	21
	5.3 Yhteistyö hankkeessa.....	22
6	Vanhusten hoitotyön ja toimintakyvyn tukemisen lähtökohdat.....	23
	6.1 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön laatusuositus.....	24
	6.2 Ikäntyneiden hoitotyön kehittämistarpeet.....	26
7	Tutkimusmenetelmälliset ratkaisut.....	27
	7.1 Tutkimuksen toteutus ja aineiston hankinta.....	27
	7.2 Tutkimus- ja analysointimenetelmät.....	28
8	Tulokset.....	30
	8.1 Opiskelijoiden kokemukset hankkeesta.....	30
	8.1.1 Opiskelijoiden oppiminen.....	30
	8.1.2 Opetuksen taso.....	32
	8.1.3 Yhteistyön toimivuus.....	33
	8.1.4 Ohjanneiden hoitajien toiminta.....	35
	8.1.5 Hankkeen toteutus.....	36
	8.2 Ohjanneiden hoitajien kokemukset hankkeesta.....	37
	8.2.1 Yhteistyö hankeprosessissa.....	37
	8.2.2 Ohjaussuhde opiskelijoiden ja ohjaajien välillä.....	38
	8.2.3 Opiskelijoiden oppiminen hankkeessa.....	39
	8.2.4 Hankeprosessi.....	40
	8.2.5 Toiveet ja kehitysehdotukset.....	41
9	Pohdinta.....	41
	9.1 Opinnäytetyön tulosten tarkastelu ja kehittämissuositukset.....	41
	9.1.1 Opiskelijoiden kyselyn tulosten tarkastelu.....	42
	9.1.2 Ohjanneiden hoitajien kyselyn tulosten tarkastelu.....	44
	9.1.3 Kyselyiden tulosten yhteenveto ja kehittämissuositukset.....	46
	9.2 Eettiset näkökulmat.....	47
	9.3 Opinnäytetyön luotettavuus.....	49

9.4 Opinnäytetyön prosessin pohdinta	50
Lähteet	52
Kuvat.....	54
Kuviot.....	55
Liitteet.....	56

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön perustana toimii keväällä 2015 sairaanhoitajaopinnot aloittaneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden ja palvelutalojen yhteistyössä toteutettu Toimintakykyinen vanhus -hanke. Alun perin Toimintakykyinen vanhus -hanke on kehitetty Laurea-ammattikorkeakoulun Learning by Developing (LbD) -oppimismallin mukaisesti Hyvinkäällä vuonna 2012 yhteistyössä Hyvinkään kaupungin perusturvan palvelukeskusten kanssa. Hankkeessa ovat mukana Kauniston ja Sahamäen palvelukeskukset sekä Paavolan palvelutalo, joissa hanketyöskentelyn käytännön oppiminen tapahtuu. Uudet opiskelijat pääsevät lukukausittain osallistumaan hankkeen toteutukseen ja sitä kautta kehittämään työelämäyhteistyötaitoja heti opiskelujen alkuvaiheessa.

Hankkeeseen liittyen opiskelijat viettivät huhtikuussa 2015 Hyvinkään palvelutaloissa neljä päivää, joiden aikana heidän tavoitteenaan oli tutustua perusauttamismenetelmiin osallistumalla niihin hoitajien tukemana sekä tukea ikääntyneiden toimintakykyä virkistystoiminnan avulla. Keväällä virkistystoiminnaksi valikoitui vapputapahtuman suunnittelu ja järjestäminen. Vapputapahtuma toteutettiin opiskelijaryhmissä palvelukeskusten yleisissä tiloissa, mutta perushoitoon ja auttamismenetelmiin tutustuminen tapahtui ryhmien hajauttamisella palvelukeskusten eri osastoille.

Opiskelijat jakautuivat hanketta varten neljään opiskelijaryhmään. Ryhmistä kaksi toteuttivat hankesuunnitelmansa Kauniston palvelukeskuksessa ja loput kaksi Sahamäen palvelukeskuksessa ja Paavolan palvelutalossa. Ryhmissä valitut projektipäälliköt olivat yhteydessä palvelukeskusten yhteyshenkilöihin hankkeen toteuttamisesta, sopien käytännön asioista ja aikatauluista. Yhteyshenkilöinä palvelukeskuksissa ja palvelutalossa toimivat apulaisosastonhoitajat, jotka olivat Kauniston palvelukeskuksessa Piia Kesäniemi, Sahamäen palvelukeskuksessa Sini Liimatta ja Paavolan palvelutalossa Sari Rautiainen.

Kevään 2015 hanke käynnistyi syksyllä 2014 Hyvinkään palvelutalojen esimiesten ja vastuusai-
raanhoitajien tiimikokouksessa, jossa yhdessä lehtori Johanna Lehden kanssa päätettiin palvelukeskusten tarve ja toiminta Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa. Ensimmäinen hanketapaaminen pidettiin tammikuussa 2015 ja siellä opiskelijoille kerrottiin hankkeen sisällöstä, toteutuksesta ja tavoitteista. Hanketapaamisen aikana opiskelijat myös jakautuivat ryhmiin ja sopivat projektipäällikön kullekin ryhmälle. Lisäksi ryhmissä laadittiin hanketyölle säännöt muun muassa työnjaon pitämiseksi tasaisena hankeprosessin aikana.

Ensimmäisen hanketapaamisen jälkeen alkoi hankesuunnitelmien kokoaminen, jonka tukena toimivat kevään aikana järjestetyt luennot ja käytännön harjoitukset ikääntyneiden hoitotyöstä ja perusauttamismenetelmistä. Suunnitelmien pohjana opiskelijat käyttivät tutkittuun

tietoon perustuvaa lähdekirjallisuutta vanhusten toimintakyvystä, hyvinvoinnista sekä perustamismenetelmistä. Ohjausta suunnitelmien tekemiseen opiskelijat saivat hanketta luot-
saavilta lehtoreilta Johanna Lehdeltä ja Anne Laaksoselta hankeohjausiltapäivillä, ryhmäoh-
jaustapaamisissa sekä aina tarvittaessa. Valmiit suunnitelmat opiskelijat palauttivat 2.4.2015
ja esittelivät ne 20.4.2015 pidetyssä hanketapaamisessa lehtoreille ja palvelukeskuksessa hei-
tä ohjanneille hoitajille. 20.4 hanketapaamisessa palvelutalojen ohjanneet hoitajat siis tuli-
vat Hyvinkään Laureaan tapaamaan opiskelijoita. Opiskelijat ja ohjaavat hoitajat tutustuivat
toisiinsa ja suunnittelivat yhdessä tavoitteet ja toiminnan hankkeeseen.

Hanketapahtuma ja vanhustenhoitotyöhön tutustuminen toteutettiin hankesuunnitelmien mu-
kaisesti palvelutaloissa viikolla 18. Toteutuksen jälkeen opiskelijat päivittivät hankesuunni-
telmaansa toteutukseen liittyvät asiat ja muotoilivat työn hankkeen loppuraportiksi, jonka
palautus oli viikolla 19.

Opinnäytetyön tekijät osallistuivat hanketapaamisiin, joissa havainnoitiin hankkeen etenemis-
tä toteutuksen aikana. Hanketapahtuman aikana palvelutaloissa sekä koululla 20.4 järjeste-
tyssä hanketapaamisissa opinnäytetyön tekijät pääsivät myös tapaamaan osan opiskelijoita
ohjanneista hoitajista ja kertomaan opinnäytetyön toteutuksesta heille. Varsinainen aineis-
tonkeruu tutkimukseen toteutettiin e-kyselyn avulla ja saatujen tulosten perusteella tehtiin
kehitysehdotuksia hanketyöskentelyn parantamiseksi, jotta se palvelisi jatkossa kaikkia osa-
puolia mahdollisimman hyvin.

Tämän opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen. Ikääntyneiden määrä Suomessa kasvaa
jatkuvasti, joten vanhusten hoitotyön osaamista tarvitaan tulevaisuudessa entistä enemmän.
Myös sairaanhoitajakoulutuksen kehittäminen on tärkeää, jotta valmistuvien sairaanhoitajien
ammattitaito olisi tulevaisuudessakin mahdollisimman hyvää ja tasalaatuista. Opinnäytetyön
kautta sen tekijät pääsivät keräämään ja analysoimaan tutkimusaineistoa sekä perehtymään
syvällisemmin tutkimusosaamisen perusteisiin ja sitä kautta kehittämään tutkimusosaamisen
taitoja. Myös tutkimusprosessin kulku sekä hanke- ja työelämäyhteistyöhön liittyvä osaaminen
vahvistuivat. Näistä taidoista on jatkossa hyötyä esimerkiksi erilaisissa työelämän kehittämis-
hankkeissa ja -projekteissa.

2 Opinnäytetyön tarkoitus

Toimeksianto opinnäytetyölle saatiin Hyvinkään Laurea-ammattikorkeakoululta ja sen tarkoituksena oli opinnäytetyön tulosten avulla kehittää hanketyöskentelyä entistä toimivampaan suuntaan. Kehitysehdotusten kokoaminen tapahtui selvittämällä sairaanhoitajaopiskelijoiden ja opiskelijoita palvelutaloissa ohjanneiden hoitajien kokemuksia hanketyöskentelystä, ohjauksesta, oppimisesta ja yhteistyön toimivuudesta Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa keväällä 2015. Tulosten avulla voidaan jatkossa suunnitella hanketyöskentelyä entistä paremmin tukemaan opiskelijoiden oppimista ja huomioimaan opiskelijoita ohjanneiden hoitajien toiveita hankkeeseen liittyen. Kaikkien osapuolten toiveita mahdollisimman tehokkaasti palvelevista hankkeista hyötyvät myös palvelutalojen vanhukset, joiden hyvinvointia hanketyöskentelyn on tarkoitus tukea.

Tutkimustehtävänä oli kyselytutkimuksen avulla kerätä sairaanhoitajaopiskelijoiden ja opiskelijoita ohjanneiden hoitajien kokemuksia hanketyöskentelystä. Tutkimuskysymyksenä oli kokemusten selvittäminen erityisesti ohjaamisen, oppimisen ja yhteistyön näkökulmasta Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa. Aineistosta analysoitiin opiskelijoiden ja ohjanneiden hoitajien kokemukset erikseen ja lopuksi niistä nostettiin olennaisimmat asiat esille tulosten tarkasteluosiossa samalla verraten tuloksia koottuun teorialtietoon. Pohdintaosiossa esitetään aineistosta nousseet ja teorialtiedolla perustellut kehittämissuositukset hankkeen parantamiseksi.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa esitellään sairaanhoitajakoulutuksen historiaa ja sisältöjä Suomessa, sairaanhoitajakoulutuksen osaamiskuvauksia sekä LbD -oppimismalli. Lisäksi teoriaosuudessa käsitellään hanketyöskentelyä ja ikääntyneiden hoitotyötä. Kyseiset aiheet valikoituivat opinnäytetyön teoriapohjaksi, sillä opinnäytetyö perustuu sairaanhoitajakoulutuksen osana toteutettavaan LbD -oppimismallin mukaiseen hankkeeseen, jonka pohjana toimi ikääntyneiden hoitotyö ja toimintakyvyn tukeminen.

3 Sairaanhoitajakoulutus Suomessa

Sairaanhoitajakoulutus on ammattikorkeakoulussa suoritettava 210 opintopisteen (op) laajuinen, 3,5 vuoden mittainen tutkinto, joka toteutetaan ammattikorkeakouluista annetun lainsäädännön mukaisesti. Koulutus koostuu perus- ja ammattiopinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta, opinnäytetyöstä, kypsyysnäytteestä ja vapaasti valittavista opinnoista. (Opetusministeriö 2006.)

Tavoitteena perusopinnoissa on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva opiskeltavan tehtävälleen asemasta ja sen merkityksestä yhteiskunnassa, kansainvälisesti ja työelämässä, pe-

rehdyttää opiskelija opiskeltavan alan yleisiin tehtäväalueen teoreettisiin perusteisiin ja viestintään sekä antaa opiskelijalle asetuksessa määritelty vaadittu kielitaito. Ammattiopinnoissa tavoitteena on opiskelijan perehdyttäminen opiskeltavan alan tehtäväalueiden keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin, sekä niiden perusteisiin siten, että opiskelija saa valmiudet työskennellä itsenäisesti tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä, sekä kykenee osallistumaan työyhteisön kehittämiseen. Harjoittelussa opiskelija perehtyy ammattiopinnoissa keskeisiin käytännön työtehtäviin, sekä oppii soveltamaan tietoja ja taitoja työelämässä. Opinnäytetyön tehtävänä on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietoaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvissä käytännön asiantuntijatehtävissä. (Opetusministeriö 2006.)

Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista (4.7.2013/546, 7 §) määritellään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tavoitteeksi, että tutkinnon suorittaneella henkilöllä on oltava teoreettiset perusteet ja laaja-alaiset käytännön perustiedot ja - taidot oman ammattialan tehtävien suorittamiseen. Myös valmiudet oman ammattialan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen, edellytykset elinikäiseen oppimiseen ja oman ammattitaidon kehittämiseen ovat tavoitteina olennaisia. Lisäksi riittävä viestintä- ja kielitaito oman alan tehtäviin ja kansainväliseen yhteistyöhön ja toimintaan korostuvat tavoitteissa.

3.1 Suomalaisen sairaanhoitajakoulutuksen historiaa

Sairaanhoitajakoulutus käynnistyi Suomessa vuonna 1867, jolloin Suomen diakonissalaitos perustettiin ja diakonissoja alettiin kouluttaa Keski-Eurooppalaisen mallin mukaisesti sairaiden ja kärsivien auttajiksi. Alusta asti he saivat sairaanhoidon opetusta, johon jo tuolloin sisältyi käytännön harjoittelua. (Kajander-Unkuri 2015, 1.)

Vuonna 1880 Suomen Punainen Risti alkoi kouluttaa sairaanhoitajia omiin tarpeisiinsa yhteistyössä Helsingin yleisen sairaalan kanssa. Punainen Risti vastasi oppilaiden kustannuksista, josta vastineeksi koulutuksen saaneet sitoutuivat olemaan yhdistyksen tehtävissä viiden vuoden ajan. Pikkuhiljaa alkoi kuitenkin tuolloin kolmen kuukauden mittaisille kursseille osallistua myös oppilaita, jotka vastasivat kustannuksistaan itse, jolloin heitä ei sitonut velvoite jäädä koulutuksen jälkeen Punaisen Ristin tehtäviin. (Sorvettula 1998, 63–64.)

Ammatillinen sairaanhoitajakoulutus alkoi Suomessa vuonna 1889 Helsingin yleisen sairaalan Kirurgisessa sairaalassa. Syy koulutuksen käynnistämiseen oli sairaanhoidon vaatimattoman tason nostaminen Suomessa sekä ylityöllistettyjen lääkäreiden tarve saada osaavia avustajia. Ulkomailta tulleen mallin mukaisesti koulutetut sairaanhoitajat olivat hyvä ratkaisu molempiin ongelmiin. (Sarkio 2011, 40.) Sairaaloissa ylihoitajat ja lääkärit vastasivat sairaanhoita-

jien kouluttamisesta tarkoituksenaan kouluttaa hoitajat omaksi työvoimaksi (Kujala, Lipponen, Ruuskanen, Salminen & Suikkala 2014).

Alussa koulutus oli kuuden kuukauden mittainen, mutta vähitellen sitä lähdettiin pidentämään. Vuonna 1891 koulutus oli jo yhden vuoden mittainen ja vuonna 1919 se pitenee kolmeen vuoteen. Vuodesta 1904 lähtien Kirurgisen sairaalan lisäksi myös kaikki kahdeksan lääninsairaala Turussa, Mikkelissä, Viipurissa, Kuopiossa, Oulussa, Hämeenlinnassa, Vaasassa sekä Sor-tavalalla kouluttivat sairaanhoitajia. Kussakin lääninsairaalassa ylilääkäri kuitenkin määritteli opiskelijoiden valintakriteerit sekä opetuksen sisällön, jonka vuoksi valmistuvien sairaanhoitajien pätevyys riippui paljolti kouluttavasta organisaatiosta. Lääninsairaaloista valmistuikin niin sanottuja nuorempia sairaanhoitajia. (Sarkio 2011, 41-42.)

Vuonna 1930 lääkintöhallituksen uuden johtajan ehdotuksen mukaisesti perustettiin valtion sairaanhoitajakoulu ja lääninsairaaloiden koulutuksesta luovuttiin. Opetusohjelma valtion sairaanhoitajakouluissa muotoiltiin perustumaan pitkälti sairaanhoitajaeliitin laatimiin helsinkiläiskoulujen opetussuunnitelmiin ja täten sairaanhoitajakoulutus saatiin yhtenäistettyä. Koulutuksen pituudeksi määräytyi kolme vuotta sairaanhoitajien vaatimuksen mukaisesti. (Sarkio 2011, 42-43.) Virallisesti suomalaisen sairaanhoitajakoulutuksen alkuaajaksi määritellään Helsingin yleisen sairaalan koulutuksen alkamisajankohdan mukaan vuosi 1889, mutta vaihtoehtoisesti alkuaajaksi voidaan määrittellä myös diakonissakoulutuksen alkuaajan mukaisesti vuosi 1867 tai Punaisen Ristin koulutuksen alkuaajan mukaisesti vuosi 1880 (Sorvettula 1998, 64).

Sairanhoitajakoulutus on vuosien saatossa kehittynyt ja uudistunut moneen kertaan. Viimeisin iso uudistus on 1990-luvulta, jolloin ammattikorkeakoulujen perustamisen myötä sairaanhoitajakoulutus siirtyi ammattikorkeakouluihin ja sitä kautta muodostui alemmaksi korkeakoulututkinnoksi. Uusia muutoksia koulutukseen on tiedossa ja niitä ollaan parhaillaan muokkaamassa koulutuksen sisältöön. Pohjana koulutuksen sisällön kehittämiseen toimii vuoden 2013 Euroopan unionin ammattipätevyysdirektiivien uudistamisen perusteella määritellyt vaatimukset. (Kajander-Unkuri 2015, 1-6.)

3.2 Sairanhoitajakoulutuksen osaamisalueet

Sairanhoitajan vähimmäisosaaminen sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnossa on nykyään määritelty 180 opintopisteen laajuiseksi kokonaisuudeksi. Tämä opintokokonaisuus on edelleen jaoteltu erillisiksi osaamisalueiksi, joiden opintopisteinä mitattava laajuus on opetussuunnitelmassa määritelty. Ammattikorkeakoulu saavat itse määrittellä miten osaamisalueet koulutuksessa rakentuvat ja minkälaisilla koulutusympäristöillä ja pedagogisilla ratkaisuilla ne saavutetaan. Näiden yleissairanhoitajan osaamiseen valmistavien opintojen lisäksi suo-

ritetaan vielä 30 opintopisteen verran lisäopintoja hoitotyön osaamisen syventämiseksi kaikissa suomalaisissa sairaanhoitajatutkinnoissa. (Eriksson, Merasto & Korhonen 2013, 3-21.)

Sairaanhoitajakoulutuksen osaamisen tulevaisuus -hanke on vuonna 2012-2014 käynnissä ollut hanke, jonka tavoitteena oli saavuttaa valtakunnallisesti tasalaatuinen sairaanhoitajakoulutus ja määritellä sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnon vähimmäisosaaminen tulevaisuudessa Euroopan unionin ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti. Vastuutahoina hankkeen toteutuksessa olivat Sairaanhoitajaliitto ry ja Metropolia Ammattikorkeakoulu. (Eriksson, Merasto & Korhonen 2013, 2-4.)

Hanke aloitettiin osaamiskuvausten ylä- ja alakategorioiden määrittämisellä edeten osaamiskuvausten ja niiden keskeisten sisältöjen laatimiseen. Määritetyt osaamisalueet testattiin kyselylomakkeella, jonka kautta eri sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ja asiantuntijat saivat arvioida kunkin osa-alueen tärkeyttä ja yksiselitteisyyttä sekä antaa kommentteja, lisäyksiä ja kysymyksiä aiheesta. Toisen vaiheen osaamiskuvausten ja niiden keskeisten sisältöjen laatiminen jaettiin eri ammattikorkeakoulujen vastuulle siten, että kukin ammattikorkeakoulu tahollaan työsti yhtä osaamisaluetta kevästä 2013 syksyyn 2013 asti. (Eriksson, Merasto & Korhonen 2013, 6-12.)

Edellä kuvatun kehittämistyön tuloksena saatiin koottua sairaanhoitajakoulutukselle seuraavanlaiset osaamisvaatimukset:

”Yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan (180 op) ammatillinen osaaminen
Sairaanhoitajan ammatillinen vähimmäisosaaminen muodostuu seuraavista alueista

1. Asiakaslähtöisyys 10 op
2. Hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus 5 op
3. Johtaminen ja yrittäjyys 5 op
4. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö 5 op
5. Kliininen hoitotyö 105 op
6. Näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko 30 op
7. Ohjaus- ja opetusosaaminen 5 op
8. Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen 10 op
9. Sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu ja turvallisuus 5 op”

(Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Seuraavassa kerrotaan tarkemmin näiden yhdeksän ammatillisen osaamisalueen keskeiset osaamistavoitteet. *Asiakaslähtöisyydessä* korostuu sairaanhoitajan kyky nähdä asiakas oman elämänsä asiantuntijana sekä kyky kannustaa ja ohjata asiakasta omassa hoidossaan yksilöllisesti ja voimavaralähtöisesti. Lisäksi osaamisalueessa korostuu asiakkaan läheisten huomiointi

ja heidän hoitoon osallistumisen tukeminen asiakkaan näkemykset ja voimavarat huomioiden sekä ammatillinen ja hoidollinen vuorovaikutusosaaminen ja monikulttuurinen osaaminen hoitotyössä. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Hoitotyön eettisyydessä ja ammatillisuudessa on kyse kyvystä toimia työssä eettisten periaatteiden, hoitotyön arvojen, ammatinharjoittamista koskevan lain ja ihmisoikeuksien mukaisesti. Lisäksi osaamisalueessa korostuu kyky toimia asiakkaan ja hoitotyön edustajan eri työryhmissä, kyvystä arvioida ja kehittää omaa toimintaansa ja vastata sen seurauksista, kyvystä arvioida kehitystään ja osaamistaan vuorovaikutussuhteissa, sairaanhoitajan ammattidentiteetin omaamisesta ja kyvystä moninaisissa verkostoissa, tiimeissä ja kumppanuuksissa tuottaa, jakaa ja hyödyntää asiantuntijuuttaan. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Johtamisen ja yrittäjyyden osaaminen tarkoittaa kykyä johtaa omaa toimintaansa ja ymmärtää sisäisen yrittäjyyden käsite, ymmärtää johtajuuden merkitys hoitotyössä sekä arvioida työryhmän resursseja, priorisoida tehtäviä ja niihin liittyviä vastuita. Sairaanhoitajan tulee myös kyetä toimimaan muutostilanteissa vastuunsa mukaisesti, koordinoida asiakkaan kokonaisuhoitoa, ymmärtää terveysalan yrittäjyyden peruseriaatteen ja niiden merkitys palvelujärjestelmän osana sekä tietää ja tunnistaa sisällölliset ja hallinnolliset urakehitysmahdollisuudet sairaanhoitajan työhön liittyen. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö osa-alueena merkitsee kykyä ymmärtää sosiaali- ja terveydenhuollon organisoinnin, palvelujen tuottamisen ja järjestämisen tavat sekä niiden ohjauksen ja valvonnan Suomessa. Sairaanhoitaja tietää ja osaa seurata sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisiä ja ajankohtaisia toimenpideohjelmia sekä osaa ohjata asiakasta käyttämään tarkoituksenmukaisia julkisen ja yksityisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kolmannen sektorin palveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hän myös ymmärtää eri toiminta- ja palveluyksikköjen merkityksen asiakkaalle osana hoito- ja palveluketjua. Sairaanhoitaja osaa hyödyntää sähköisiä palveluita sekä sosiaalista mediaa osana asiakkaan kokonaisuhoitoa ja kykenee erottamaan yksityisen ja ammatillisen roolin sosiaalisessa mediassa. Sairaanhoitaja hallitsee kliinisessä hoitotyössä tarvittavien keskeisten hoito- ja valvontalaitteiden käytön sekä osaa käyttää potilastietojärjestelmiä. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Kliinisen hoitotyön osaaminen merkitsee kykyä hyödyntää erilaisia auttamismenetelmiä potilaan psykososiaalisessa tukemisessa sekä hallita kliinisessä hoitotyössä tarvittavat keskeiset toimenpiteet ja diagnostiset tutkimukset potilaan kokonaisuhoitoon osana. Lisäksi osaamisalueeseen kuuluu kyky vastata hoidon tarpeeseen hoitotyön auttamismenetelmiä käyttäen ja kirjata ne rakenteisesti yhtenäisillä luokituksilla, kyky arvioida potilaan hoidon tarvetta asi-

anmukaisin kliinisin ja fysiologisin arviointi- ja mittausmenetelmin sekä kyky priorisoida tarpeet ja kirjata ne rakenteisesti yhtenäisin luokituksin. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Kliinisen hoitotyöhön liittyen sairaanhoitaja osaa myös infektioiden torjunnan periaatteet sekä perustella niiden merkityksen. Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida turvallista lääkettä eri sairauksien hoidossa ja eri potilasryhmien näkökulmasta sekä ymmärtää ihmiskehon anatomiaa ja fysiologiaa. Lisäksi sairaanhoitajan tulee ymmärtää sairauksien syntymekanismit ja niiden aiheuttamat muutokset elimistössä sekä osata toteuttaa erilaisia sisätauti- ja syöpäsairauksia sairastavien, sekä kirurgisen potilaan hoitotyötä. Hän kykenee myös sovelta- maan suomalaisia ravitsemussuosituksia hoitotyössä ja kansansairauksien ehkäisyssä sekä osaa integroida ravitsemushoitoa ja -ohjausta osana moniammatillista tiimiä. (Sairaanhoitajakoulu- tuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Edelleen lapsiperheiden osalta sairaanhoitaja osaa tukea ja edistää heidän hyvinvointiaan, ymmärtää raskauden, synnytyksen ja lapsivuodeajan normaalin kulun ja seurannan sekä osaa tukea perheitä vastasyntyneen hoidossa ja kasvussa vanhemmuuteen. Mielensterveys- ja päihde- detyössä hän osaa kohdata ja ylläpitää hoidollista vuorovaikutusta mielensterveys- ja päihde- ongelmaisen ja hänen läheistensä mielensterveyttä edistävästi, voimavaralähtöisesti ja häiriöi- tä ehkäisevästi sekä ymmärtää mielensterveyden ja päihdeiden käytön vaikutuksen ihmisen ja hänen perheensä hyvinvointiin. Akuuttihoitotyössä sairaanhoitaja osaa arvioida kiireellistä hoitoa tarvitsevan potilaan hoidontarpeen ja osaa tukea akuutissa kriisissä olevan asiakasta ja tämän läheisiä. Sairaanhoitaja osaa tukea ikääntyneen hyvinvoinnin, terveyden ja toimintaky- vyn saavuttamista ja säilyttämistä, sekä osaa toteuttaa parantumattomasti sairaan ja pitkäai- kaissairaana potilaan oireenmukaista, inhimillistä hoitotyötä ja tukea potilaan läheisiä. Sai- raanhoitajan kykenee myös tukemaan kehitysvammaisen ja vammautuneen toimintakykyä ja osallisuutta. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko tarkoittaa kykyä käyttää hoitotieteellistä tie- toa päätöksenteossa sekä kykyä ratkaista ammatillisiin tilanteisiin liittyviä ongelmia ja ristiriit- toja moniammatillisissa tiimeissä sekä kykyä tarkastella omaa osaamistaan kriittisesti. Sai- raanhoitaja osaa määritellä hoitotyön tarpeen ja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida hoito- työtä päätöksentekoprosessin mukaisesti sekä osaa aktiivisesti hyödyntää tutkittua tietoa hoi- totyön päätöksenteossa. Hän kykenee osallistumaan kehittämis-, innovaatio- ja tutkimuspro- sesseihin, hallitsee tiedonhaun yleisimmistä terveystieteiden tietokannoista sekä osaa arvioi- da ja lukea kriittisesti tieteellisiä julkaisuja. Sairaanhoitaja ymmärtää näyttöön perustuvan toiminnan käsitteenä, sen merkityksen sosiaali- ja terveydenhuollossa, roolinsa näyttöön pe- rustuvassa toiminnassa ja kykenee sitoutumaan siihen. Lisäksi hän kykenee tunnistamaan ja arvioimaan kriittisesti toimintaansa ja toimintakäytänteitä, ymmärtää yhtenäisten käytäntö-

jen merkityksen hoitotyössä, toimii niiden mukaisesti sekä osaa arvioida, seurata ja dokumentoida yhtenäisen käytäntöjen tuloksia. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Ohjaus- ja opetusosaamisen kokonaisuudessa sairaanhoitaja ymmärtää ohjausta ja opetusta toteuttaessaan sen filosofiset, eettiset ja pedagogiset lähtökohdat ja niiden merkityksen. Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida ohjausta ja opetusta asiakas- ja ryhmälähtöisesti yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Hän hallitsee ohjauksen ja opetuksen sairaanhoitajan työmenetelmänä eri yhteyksissä ja osaa käyttää eri tilanteisiin sopivia asiakaslähtöisiä opetus- ja ohjausmenetelmiä. Hän myös osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti olemassa olevaa oppimismateriaali sekä osaa tuottaa uutta opetus- ja ohjausmateriaalia. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta sairaanhoitaja ymmärtää yhteiskunnallisten rakenteiden ja päätöksenteon yhteydet terveyden ja toimintakyvyn edistämässä, ymmärtää taloudelliset näkökulmat terveyden edistämässä ja ymmärtää terveyden edistämisen periaatteita osaten toimia niiden arvolähtökohtien mukaisesti. Sairaanhoitaja kykenee tunnistamaan ja arvioimaan väestön terveydentilaa ja hyvinvointia ja niihin yhteydessä olevia yksilö- ja yhteisötason tekijöitä sekä kykenee hyödyntämään olemassa olevaa tietoa väestön terveyshaasteista yksilön ja yhteisön tasolla. Sairaanhoitaja kykenee tunnistamaan kansanterveysongelmia aiheuttavia tekijöitä ja kykenee myös varhain puuttumaan ja ryhtymään ehkäisemään riskitekijöitä, jotka heikentävät terveyttä, toiminta- ja työkykyä ja johtavat toiminnan vajavuuksiin. Osana tätä sairaanhoitaja kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan terveyden ja toimintakyvyn edistämisen interventioita yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla moniammatillista verkostoa hyödyntäen. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Sosiaali- ja terveystalvvelujen laadun ja turvallisuuden osalta sairaanhoitaja ymmärtää toimintayksikön turvallisuuden hallinnan periaatteet ja vastuunsa niiden edistämässä sekä ymmärtää ammatillisen vastuunsa potilasturvallisuuden varmistamisessa ja edistämässä. Sairaanhoitaja osaa edistää potilasturvallisuutta hoitoprosessin kaikissa vaiheissa ja osaa myös ohjata potilasta ja hänen läheisiään hoitoa koskevassa päätöksenteossa ja turvallisuuden edistämässä. Hän osoittaa vastuunsa hoitotyön laadusta omassa toiminnassaan, osaa tunnistaa ja korjata laatu- poikkeamia sekä arvioimaan hoitotyön menetelmiä ja laatua hoitoprosessin kaikissa vaiheissa. Sairaanhoitaja myös ymmärtää tietoturvan merkityksen hoitoprosessissa ja toimii työssään vastuullisesti tietoturvan ja tietosuojan ylläpitämiseksi. (Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke 2013.)

Opinnäytetyön pohjana toimivassa LbD -oppimismallin mukaan kehitetyssä Toimintakykyinen vanhus -hakkeessa opiskelijat pääsivät jo opintojensa alkuvaiheessa kehittämään osaamistaan

näiden sairaanhoitajan vähimmäisosaamisen tavoitteiden mukaisesti. Toimintakykyinen vanhus -hanke oli laajuudeltaan viiden opintopisteen suuruinen kokonaisuus, jota tukevat myös muut Laurea-ammattikorkeakoulun opetus suunnitelman mukaiset ensimmäisen vuoden opinnot perusauttamismenetelmistä, tietotekniikasta ja tiedonhausta. Opiskelijat aloittivat pian hankkeen toteutuksen jälkeen varsinaisen ammattitaitoa edistävän harjoittelun ja hankkeen avulla he saivat tiedollista pohjaa vanhustenhoitotyöhön jo etukäteen.

Hankkeen toteutuksessa korostui oppiminen etenkin vanhusten hoitotyön näkökulmasta tarkasteltuna pitäen sisällään tavoitteita asiakaslähtöisyyden, hoitotyön eettisyyden ja ammatillisuuden, terveydenhuollon toimintaympäristön, kliinisen hoitotyön, ohjaus ja opetusosaamisen, terveyden- ja toimintakyvyn edistämisen ja sosiaali- ja terveystalveluiden laadun ja turvallisuuden osioista. Hanketyöskentelyyn ja hankepäivien suunnitelmien rakentamiseen liittyen osaamisalueista puolestaan korostuivat erityisesti johtamisen ja yrittäjyyden sekä näyttöön perustuvan toiminnan ja päätöksenteon tavoitteet, jotka sittemmin heijastuvat myös hankepäivien toteutukseen.

4 Learning by Developing

Laurea-ammattikorkeakoulussa on jo kymmenen vuoden ajan kehitetty ammattikorkeakoulu maista oppimista. Kehittämistyön tuloksena 2000-luvulla syntyi kehittämispohjainen oppimisen toimintamalli Learning by Developing (LbD), joka pyrkii parantamaan oppimisen työelämäläheisyyttä integroimalla opetuksen, aluekehityksen sekä tutkimus- ja kehitystyön. (Rauha la 2008, 4.)

LbD on autenttisuuteen, kokemuksellisuuteen, tutkimuksellisuuteen ja kumppanuuteen perustuva uutta luova toimintamalli. Lähtökohtana kehittämispohjaisessa oppimisen mallissa on työelämään aidosti kuuluva, käytäntöä uudistava keittämishanke. Hankkeen eteenpäin vieminen edellyttää opiskelijoiden, opettajien ja työelämän edustajien välistä yhteistyötä, jonka tuloksena parhaimmillaan tuotetaan uutta osaamistietoa. (Kallioinen 2008, 7.)

Työelämän aitojen ongelmatilanteiden ja kehittämishaasteiden pohjalta käynnistetään yhteistyöprosesseja, joiden tavoitteena on osaamisen kehittäminen. Yhteistyöprosesseissa etsitään tutkivalla ja kehittäväällä yhteistyöllä systemaattisesti ratkaisuja ja vastauksia sekä kehitetään uutta tietoa. Erilaisten kehittämishankkeiden kautta opiskelijat pääsevät LbD -toimintamallissa jo opiskelujensa alussa osaksi innovaatiojärjestelmää. Oppimisen näkökulmasta tämä mahdollistaa kokemuksellisuuden jo ammatillisen kasvun alkuvaiheessa, edistäen siten kokemuksellisten merkitysrakenteiden syntyä. (Kallioinen 2008, 7.) LbD -mallin sovellukset ovat usein kuvattuna erilaisten hankkeiden yhteydessä, joihin liittyen tarvitaan oppimisen

ja kehittämislähtöisen työskentelyn aikaansaamiseksi huolellista suunnittelua ja ohjausta (Salmi 2011,84).

4.1 Learning by Developing -toimintamallin tunnusmerkit

Autenttisuus, kumppanuus, tutkimuksellisuus, kokemuksellisuus ja luovuus muodostuvat LbD -toimintamallin mukaisen oppimisen tunnusmerkistöksi oppimismallin mukaisessa työskentelyssä mukana olleiden asiantuntijoiden kokemusten perusteella (Kuva 1). Autenttisuudella LbD -mallissa tarkoitetaan oppimisprosessia, joka on aidosti työelämälähtöinen ja vastaa opiskelijoiden oppimisentarvetta valitsemallaan alalla. Idea projektiin voi tulla työelämän taholta, lehtorilta, opiskelijoilta tai se voi olla kaikkien näiden tahojen yhdessä kehittämä hanke. Projekti voi perustua olemassa olevaan ongelmaan tai vaihtoehtoisesti tähdätä käytäntöjen uudistamiseen ja uusien innovaatioiden löytämiseen. (Raij 2007, 22.)

Kumppanuus LbD -toimintamallissa tarkoittaa yhteistyötä opiskelijoiden, opettajien, työelämän ja palvelunkäyttäjien välillä ja vaatii keskinäistä sitoutumista. Kumppanuus rakentuu keskinäisestä luottamuksesta sekä tasavertaisuudesta ja vaatii jatkuvaa kanssakäymistä oppimisympäristön kanssa. Uusien toimintatapojen muodostaminen ja käytäntöä muuttavien ratkaisujen löytäminen vaatii jokaiselta osanottajalta vaivannäköä, osallisuutta ja oman osaamisen hyödyntämistä. (Raij 2014, 16.)

Tutkimuksellisuudella LbD -toimintamallissa tarkoitetaan tutkimuslähtöistä työskentelyä ja kriittistä ajattelua sekä tutkimuspohjaisen tiedon ja tieteellisten tutkimusten hyödyntämistä. Ammattikorkeakouluissa tutkimuksellisuus liitetään tutkimustyöhön ja kehittämistehtäviin. Kokemuksellisuus LbD -mallissa puolestaan painottaa vastuullista ja aktiivista roolia, joka kunkin osallistujan tulee omaksua sekä oman oppimisen vuoksi, että osallisuudesta yhteiseen toimintaan ja oppimiseen. Kokemuksia kertyy ja niitä jaetaan projektin edetessä ja erilaisten ratkaisujen myötä. (Raij 2007, 23.)

Luovuus nähdään voimavarana kehityslähtöisessä projektissa, joka on saanut alkunsa yhteisesti havaitusta muutoksentarpeesta. Halutaan saavuttaa jotakin uutta ilman varmaa tietoa siitä, mihin lopulta päädytään. Kehityslähtöinen projekti antaa tilaa luovuudelle. (Raij 2007, 23.) Uudet toimintatavat vaativat luovaa ja uteliasta osallisuutta työelämää muuttaviin toimintoihin (Raij 2014, 16).

Kuva 1: Kehittämispohjainen oppiminen - Learning by Developing (Henriksson, Korhonen & Mantere 2014, 10).

4.2 Oppiminen Learning by Developing -toimintamallissa

Oppiminen on prosessina etenevää toimintaa, jolla pyritään tuottamaan uutta osaamista. LbD -toimintamallissa oppiminen tapahtuu eri toimijoiden tasavertaisena yhteistyönä. Malli muodostuu eri vaiheista, jotka yhdessä täydentävät toisiaan. Työskentelyä aloitettaessa perehdytään ilmiöön muun muassa tutustumalla ja pohtimalla aiempia tutkimustuloksia ja ratkaisumalleja. Olennaista on toimia yhdessä ja jakaa kokemuksia. Omaan osaamiseen ja oppimisprosessiin kohdistuva jatkuva arviointi mahdollistuu saavutetun osaamisen tunnistamisen kautta. Tulosten jakaminen ja levittäminen mahdollistavat pohdinnan vaikuttavuuden näkökulmasta. (Henriksson, Korhonen & Mantere 2014, 11.)

LbD -toimintamallissa oppimisen näkökulmasta erityistä on mahdollisuus oppia aidoissa työelämäyhteyksissä ja aidossa toiminnassa. Tämän kaltainen oppiminen tuottaa selkeästi syvällisempää ja moniulotteisempaa osaamista, joka opiskelijan on helpompi siirtää myös uusiin tilanteisiin. Uuden oppiminen tapahtuu aktiivisten prosessien kautta muodostuvissa merkitysyhteyksissä oppijan prosessoissa uutta tietoa ja kokemuksia. Tiedon ja kokemusten prosessin yhteydessä puolestaan oppijan ymmärrys kyseisestä ilmiöstä syvenee ja kyky soveltaa asioita käytäntöön lisääntyy. LbD -mallissa opiskelijoiden itseluottamus kehittyy terveellä ja

realistisella tavalla heidän ymmärtäessään, että asioita tulee lähestyä ongelmakeskeisesti luoden sitä kautta yhteisöllisiä ja kehittäviä tiedonluomisprosesseja. Tulevaisuuden asiantuntijatehtävien kannalta olennaista on myös mahdollisuus kasvaa ja kehittyä toimimaan rakentavalla sekä toimintaa ja tavoitteita edistävällä tavalla myös yllättävissä, haastavissa ja monimutkaisissa tilanteissa. (Kallioinen 2008, 119-120.)

Toimintakykyinen vanhus -hanke oli yksi Laurea-ammattikorkeakoulun LbD -toimintamallin mukaisesti suunniteltu kehittämishanke. Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa opiskelijat hankeryhmissä toimivat LbD -mallin mukaisesti yhteistyössä paitsi keskenään, myös koulun ja työelämän kanssa tavoitteenaan kehittää osaamistaan vanhustenhoitotyössä tutkivan ja kehitävän työtteen ja yhteistyön avulla. Opiskelijat saivat työskentelyssään säännöllisesti ja aina tarvittaessa ohjausta opettajilta ja työelämän edustajilta. Käytännön toteutukset hankepäivinä puolestaan perustuivat huolellisesti ja teorian tietoon pohjaten koottuihin hankesuunnitelmiin. Hanke oli oleellisesti yhteydessä opiskelijoiden sairaanhoitajaopintoihin ollessaan suurena osana perusauttamismenetelmien opintokokonaisuutta ja toimiessaan osin myös pohjana ensimmäiselle ammattitaitoa edistävälle käytännön harjoittelulle perusterveydenhuollossa.

5 Hanketyöskentely

Hankkeen synonyymeinä käytetään yleisesti projektia, kehittämishanketta ja kehittämisprojektia (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2013, 14). Tässä opinnäytetyössä käytetään läpi työn sanaa hanke, kuten sen perustana toimineen Toimintakykyinen vanhus -hankkeen nimessä. Hankkeen tarkoituksena on saavuttaa jokin ennalta määritelty tavoite. Työvaihetta, jossa asetettu tavoite pyritään saavuttamaan, kutsutaan hanketyöskentelyksi. Hankkeen toteuttamiseksi tarvitaan ryhmätoimintaa ja ryhmän jäsenille asetetaan omat roolit ja vastualueet. Hankkeen kulusta tehdään suunnitelma ja sille asetetaan aikataulu ja päättymispäivä. (Kettunen 2009, 15.) Kestoltaan hankkeet vaihtelevat viikosta useaan vuoteen (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2013, 40). Hankkeet vaihtelevat syvyydeltään pinnallisista syvällisiin hankkeisiin. Syvällisessä hankkeessa tavoitteena on vaikuttaa toiminnan rakenteisiin ja perusteisiin pysyvästi, kun taas pinnallisessa hankkeessa tavoitteet eivät yletä näin pitkälle. (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 8-9.)

5.1 Hankkeen vaiheet

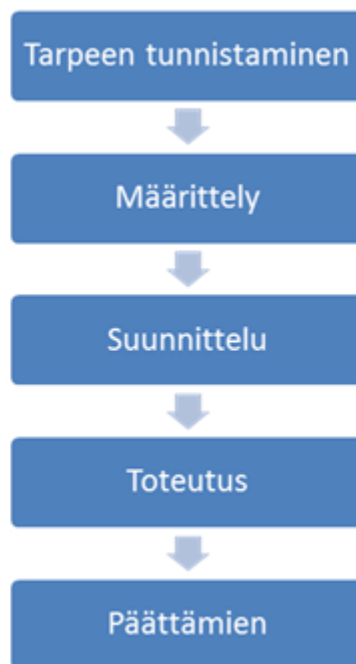
Kettunen (2009, 49) määrittelee teoksessaan ”Onnistu projektissa” hankkeelle viisi vaihetta (Kuvio 2). Ensimmäinen vaihe on *tarpeen tunnistaminen*. Jokaisessa projektissa on tunnistettu tarve, jota lähdetään täyttämään projektin kautta. Tarve voi nousta esimerkiksi asiakkaan kautta tai sisäisen idean tai kehitystarpeeseen pohjalta. Hankkeen alussa sovitaan hankkeelle omistaja tai ohjausryhmä, jolle raportoidaan hankkeen etenemisestä. Tällöin hankkeella on

henkilö, joka on kiinnostunut sen tuloksista. Hankkeen omistaja on usein henkilö, jolle hankkeen tulokset siirtyvät hankkeen loputtua, esimerkiksi yrityksen tietohallintopäällikkö.

Toinen hankkeen vaihe on *määrittelyvaihe*. Tavoitteena on selventää, mitä projektin lopputuloksena halutaan saada sekä arvioida aiheen toteuttamisen kannattavuutta. Lisäksi pohditaan vaihtoehtoisia toimintamalleja sekä mietitään hankkeen toteuttajia. Määrittelyvaiheen tuloksena luodaan siis tausta tehtävälle hankkeelle. Määrittelyvaiheen lopuksi selvillä tulee olla hankkeen omistaja, hankkeen toteutusympäristö, minkä ongelman hanke ratkaisee tai mitä uutta se tuottaa, lopputuloksen vaatimukset, käytössä olevat resurssit, hankkeen sidokset toisiin hankkeisiin, odotetut tulokset, hankkeen alustava aikataulu, taloudelliset raamit sekä voidaanko hanke toteuttaa omana työnä vai ostetaanko se ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Useimmissa projekteissa tarvitaan erillinen määrittelyvaihe, mutta vaihe voidaan pienissä ja selkeissä tutkimuksissa sisällyttää myös tarpeen tunnistus- tai suunnitteluvaiheeseen. (Kettunen 2009, 51.)

Jos määrittelyvaiheessa arvioidaan projekti kannattavaksi, siirrytään kolmanteen vaiheeseen, joka on *suunnitteluvaihe*. Suunnittelu on yksi projektin tärkeimmistä vaiheista ja siihen on varattava riittävästi aikaa. Kustannukset ja resurssit suunnitellaan tarkasti tässä vaiheessa, sillä toteutusvaiheessa on vaikea enää pienentää kustannuksia tai muuttaa resursseja. Suunnitteluvaiheessa tarkennetaan lisäksi määrittelyvaiheen tuloksia ja tehdään konkreettinen suunnitelma projektin etenemisestä. Suunnitteluvaiheessa kirjataan projektisuunnitelma siitä, miten suunniteltu tavoite tai tavoitteet toteutetaan. Projektipäällikön vastuulla on huolehtia projektisuunnitelman laatimisesta. Hänen täytyy tuntea suunnitelman sisältö ja hyväksyä tehty suunnitelma. Suunnitteluvaiheen lopuksi tehdään hankkeen käynnistämispäätös. Päätöksen tekee usein hankkeen omistaja tai ohjausryhmä suunnitteluvaiheen kirjausten ja tietojen pohjalta. Hankkeen neljännessä vaiheessa, eli *toteutusvaiheessa* hanke etenee tehdyn projektisuunnitelman mukaan. (Kettunen 2009, 54-92, 156.)

Hankkeen viimeinen viides vaihe on sen *päätäminen*. Päättämiseen sisältyy loppuraportti, organisaation purkaminen sekä jatkoideoiden esille tuominen. Hankkeen virallisen päättämisen tekee hankkeen ohjausryhmä. Ryhmä kutsutaan koolle projektin lopuksi ja sille esitellään hankkeen tulokset. Ohjausryhmä voi tulosten perusteella vaatia hankkeen täydentämistä tai hyväksyä tulokset ja päättää hankkeen. (Kettunen 2009, 46-181.)

Kuva 2: Hankkeen vaiheet Kettusen (2009, 49) mukaan.

5.2 Hankkeiden eri tyypit

Hankkeilla on erilaisia erityispiirteitä ja toimintatapoja riippuen niiden tavoitteista. Pelinin (2009, 35) mukaan hankkeet voidaan ryhmitellä luonteensa perusteella tuotekehitys-, tutkimus-, toiminnan kehittämis-, toimitus- ja investointihankkeisiin. *Tuotekehityshankkeessa* tavoitteena on kehittää tai lanseerata markkinoille uusi tuote (Kettunen 2009, 27). Hankkeessa on tyypillisesti vaikea määrittellä suoraa tavoitetta. Tavoitteet myös usein muokkautuvat projektin aikana. Kehitystyön vaiheistamisella ja säännöllisillä suunnittelukatselmuksilla parannetaan hankkeen ohjattavuutta. (Pelini 2009, 35.) Hankkeessa kuluu yleensä paljon aikaa tuotteiden keksimiseen ja kehittämiseen. Suurin osa ideoista karsiutuu tuotekehityksen aikana ja lopulta vain pieni osa alkuperäisistä ideoista päättyy tuotteeksi. (Kettunen 2009, 27.)

Tutkimushankkeessa tavoitteena on löytää tietty ratkaisu tai arvioida taloudellisen toiminnan tai tuotteen edellytyksiä. Hanke edeltää usein tuotekehityshanketta. Tutkimushankkeissa työskennellään usein uusien asioiden parissa ja näin ongelmat ovat ennalta arvaamattomia. (Pelini 2009, 35.) Kouluissa ja tutkimusyhteisöissä tehtävien tutkimushankkeiden tavoitteena on saavuttaa tieteellisiä lopputuloksia eli hankkeen lopputulos ei välttämättä ole niin konkreettinen kuin yritysmaailman tutkimushankkeilla. (Kettunen 2009, 21.)

Toiminnan kehittämishankkeessa tavoitteena on tehostaa yrityksen tai yhteisön johtamista ja toimintaa sisäisesti tai ulkoisesti. Kehittämishankkeita ovat esimerkiksi laajojen koulutusten suunnittelu ja toteutus sekä organisaation uudistaminen. (Pelini 2009, 35.) Sisäiset kehittä-

mishankkeet ovat yleisiä yrityksissä ja yhteisöissä. Täysin sisäisesti tehdyssä hankkeessa yrityksen tai yhteisön oma henkilöstö toteuttaa hankkeen alusta loppuun saakka. Hanke voi olla myös osittain tai lähes kokonaan ulkopuolisesti tehty, jolloin kehitysidea tai osa toteutuksesta voi tulla ulkopuoliselta taholta. (Kettunen 2009, 18.)

Toimitushanke on asiakkaan toimeksiannosta yrityksen tälle tekemä projekti. Hanke alkaa sopimuksesta ja päättyy tulosten luovutukseen asiakkaalle. Toimeksiantajan kannalta katsottuna toimitushanke on usein *investointihanke*. Toimeksiantajan tavoitteena on projektin avulla saada tuloksena esimerkiksi teollisuuslaitos, tuotantolinja, rakennus tai jokin muu käyttöomaisuus. Investointihankkeet ovat selväpiirteisiä ja arvioiltaan tarkkoja. (Pelin 2009, 36.)

5.3 Yhteistyö hankkeessa

Eriksson, Häggman-Laitila ja Sarajärvi (2009, 13-25) kuvaavat ammattikorkeakoulun ja terveydenhuollon organisaatioiden välisen hyvän yhteistyöhankkeen edellytyksiä. Heidän mukaansa toimiva yhteistyö edellyttää muun muassa sitoutumista ja halua yhteistyöhön. Tärkeää on myös työtehtävien ja vastuualueiden selkeä jakaminen ja niiden mukaan toimiminen. Yhteistyön keskeinen edellytys on toimiva vuorovaikutus, jossa kaikkien mukana olevien tahojen tulisi voida vaikuttaa keskusteluun ja päätöksentekoon tuoden niihin oman osaamisensa ja näkökulmansa. Isona osana toimivaa vuorovaikutusta on onnistunut tiedottaminen ja viestintä. Työyhteisön kannalta tärkeäksi yhteistyöhankkeen edellytykseksi nostetaan muutosherkkyys ja -valmius. Muutosherkkyydellä tarkoitetaan työyhteisön kykyä tunnistaa muutostarpeet, ennakoida muutoksen luonnetta ja ymmärtää muutostarinnan piirteitä. Muutosvalmiudella puolestaan tarkoitetaan työyhteisön kyvykkyyttä ja tahtoa muutoksen toteuttamiseen.

Rekola ja Mattila (2009, 28-29) kuvaavat ammattikorkeakoulun roolia työelämän tutkimus- ja kehitystyössä ja siihen liittyviä yhteistyön haasteita. Heidän mukaansa ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehityshankkeet työelämälle ovat painottuneet soveltavaan tutkimukseen ja kehityshankkeisiin. Lähtökohtana on työelämän kehittäminen luomalla käytännön teoriaa sekä mallintamalla ammatillista tietoa ja hyviä käytänteitä. Keskeisiä toimijoita hankkeissa ovat työelämän edustajat, ammattikorkeakoulun lehtorit, yliopettajat ja opiskelijat.

Työelämän näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on saada aikaan muutosta tai kehittää toimintaa. Yhteistyöltä toivotaan usein konkreettisia tuotoksia, kuten uusia työtapoja ja sujuvia hoitoprosesseja sekä mitattavissa olevia vaikutuksia esimerkiksi potilaille tai henkilökunnalle. Yhteistyön haasteeksi voi nousta organisaatioiden rajojen ylittäminen. Ylittämisessä voi syntyä erilaisia jännitteitä ja hankkeiden aikana joudutaankin usein miettimään erilaisia keinoja vakiintuneiden käytäntöjen muuttamiseksi ja uudistamiseksi. Myös vuorovaikutus eri toimijoi-

den välillä on tärkeää hankkeen onnistumisen kannalta. Keskinäisen luottamuksen syntymiseksi toimijoiden on tunnettava toisensa hyvin ja tiedettävä toistensa osaamisalueet. (Rekola & Mattila 2009, 33-41.)

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä olivat ensimmäisen lukukauden sairaanhoitajaopiskelijat ja hoitotyön käytännön työssä toimivat hoitajat. Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa opiskelijat tutustuivat perushoitotyöhön osallistumalla siihen heitä ohjanneiden hoitajien tukeamana sekä järjestivät vanhuksille vapputapahtuman. Kyseessä oli kehittävä hanke, jonka tarkoituksena oli vahvistaa opiskelijoiden omaa osaamista ja kehittää työelämää. Suunnitellessaan hanketta opiskelijat keräsivät hankesuunnitelmaan näyttöön perustuvaa tietoa vanhusten hoitotyöstä, lakiperusteesta, eettisistä lähtökohdista, vuorovaikutustaidoista sekä vanhusten ohjauksessa tarvittavasta tiedosta. Opiskelijaryhmät valitsivat myös joukostaan projektipäällikön, joka hoiti muun muassa yhteydenpidon palvelutalon yhteyshenkilöön. Yhtenä opiskelijoiden tehtävänä hankeviikon aikana oli harjoitella vuorovaikutustaitoja haastattelemalla vanhusta ”Sosiaalitutkimus”-mittaria (Liite 1) käyttäen. Kyselyn avulla palvelutalot saivat autenttista tietoa asukkaistensa tyytyväisyydestä, tarpeista ja odotuksista palvelutalossa. Tällöin myös hanke sisälsi vanhuspalvelua kehittävän elementin.

6 Vanhusten hoitotyön ja toimintakyvyn tukemisen lähtökohdat

Vanhuspalvelulaissa eli laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista määritellään ikääntynyt henkilöksi, jonka fyysinen, kognitiivinen, psyykinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi tai korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta (28.12.2012/980, 3 §). Lain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista. Lisäksi tarkoituksena on parantaa ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua tarvitsemiensa palveluiden kehittämiseen ja elinoloihinsa liittyvään päätöksentekoon kunnassaan. Tarkoituksena on myös parantaa ikääntyneiden mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveystalvuluja sekä parantaa ohjausta muiden tarjolla olevien palveluiden piiriin. Lisäksi ikääntyneen henkilön mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien sosiaali- ja terveystalvulujen sisältöön ja toteuttamiseen sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista on lailla tarkoitettu vahvistaa. (28.12.2012/980, 1 §.) Laki velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelman toimenpiteistään vanhuspalvelulain tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tulee painottaa kuntoutumista ja kotona asumista edistäviä toimenpiteitä. (28.12.2012/980, 5 §).

Alastalo, Noro, Mäkelä ja Finne-Soveri (2014, 1-4) ovat julkaisseet vanhuspalvelulain toimeenpanon seurantalvutkimuksen, jossa he selvittävät ikääntyneiden palveluiden tilaa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kuinka kunnat, kuntayhtymät ja yhteistoiminta-alueet ovat

järjestäneet ikääntyneiden palveluita vanhuspalvelulain määräämällä tavalla. Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä, joka lähetettiin kuntien, kuntayhtymien ja yhteistoiminta-alueiden vanhuspalvelulaista vastaaville henkilöille. Kysely toteutettiin keväällä 2013 ja syksyllä 2014. Vuonna 2013 kyselyyn vastasi 169 kuntaa ja 39 kuntayhtymää tai yhteistoiminta-alueita. Vuonna 2014 kyselyyn vastasi 167 kuntaa ja 40 kuntayhtymää tai yhteistoiminta-alueita.

Suunnitelman ikääntyneen väestön terveyden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi ilmoitti vuonna 2013 tehneen 57 prosenttia vastaajista ja vuonna 2014 jo 80 prosenttia vastaajista. Hyvinvointia edistäviä palveluita järjesti vuonna 2013 vastaajista 80 prosenttia ja vuonna 2014 vastaajista 94 prosenttia. Seurantatutkimuksessa selviää, että kotihoidon palveluiden määrä on lisääntynyt yksityiskoteihin tai muihin kodinomaisiin paikkoihin. Tehostetun palveluasumisen riittävyyden arviointi on lisääntynyt ja terveyskeskuksen pitkäaikaisten vuodeosastojen tarve on kyselyn mukaan vähentynyt. (Alastalo ym. 2014, 1-4.)

6.1 Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2013 laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palveluiden parantamiseksi, jonka tarkoituksena on tukea lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista. Laatusuosituksen tarkoituksena on auttaa iäkkäiden palveluiden kehittämisessä ja arvioinnissa. Tavoitteena on ikääntyneen väestön palveluiden mahdollisimman hyvä laatu sekä ikääntyneen väestön mahdollisimman terve ja toimintakykyinen ikääntyminen. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 3.)

Laatusuosituksessa korostetaan ikääntyneiden mahdollisuutta olla mukana kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa. Suosituksissa todetaan muun muassa, että ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisönsä toimintaan myös silloin, kun hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Tätä voidaan tukea esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen ja liikkumiseen liittyvillä apuvälineillä. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 17-20.)

Asumisen ja elinympäristön osalta tärkeänä tavoitteena on tukea ikääntyneiden kotona asumista. Ympäri vuorokautisessa hoidossa suosituksissa painotetaan tilojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Lisäksi tulee huomioida uusia toimintayksiköitä rakentaessa ja vanhoja remontoitaessa, että jokaisella näin haluavalla asukkaalla tulee olla oma huone ja kylpyhuone. Pariskunnille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 21-24.)

Mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaamiseksi suosituksessa korostetaan kunnalle vanhuspalvelulaissa säädettyä velvollisuutta laatia suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneiden tarvitsemien palveluiden ja omaishoidon kehittämiseksi ja järjestämiseksi. Suosituksessa korostetaan myös riskiryhmien erityishuomioimista ja ohjaamista tarvittavien palveluiden piiriin. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 24-27.)

Laatusuosituksessa korostetaan, että kunnat kehittävät palveluitaan vastaamaan ikääntyneiden tarpeita. Mahdollisen palvelutarpeen ilmetessä on tehtävä palvelusuunnitelma yhdessä ikääntyneen ja tarvittaessa tämän omaisten kanssa. Palvelusuunnitelman tulee sisältää ikääntyneen hyvinvointiin ja avuntarpeeseen liittyvät palvelut. Palveluja toteuttaessa on huomioitava kuntouttava työote ja ikääntyneen mahdollisuus olla aidosti osallinen hoitoonsa. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 29-35.)

Vanhuspalvelulaissa on tavoitteena palvelurakenteen uudistaminen niin, että laitoshoidoa vähennetään ja asumispalveluita sekä kotiin annettavia palveluita lisätään. Laatusuosituksessa todetaan, että tämän mahdollistamiseksi on edistettävä tervettä ja toimintakykyistä ikääntymistä ja lisättävä kuntoutusta ja sen monipuolisuutta. (28.12.2012/980, 14 §.)

Laatusuosituksessa korostetaan ammattitaitoisen henkilöstön merkitystä hyvän palvelun takaamisessa ikääntyneille. Väestön ikääntyessä kasvaa myös työvoiman tarve sosiaali- ja terveyshuollossa. Suosituksissa korostetaan vanhuspalvelulain määrittämistä siitä, että henkilöstön koulutuksen ja osaamisen on vastattava palveluntarvetta ja näin turvattava ikääntyneille laadukkaat palvelut. Lisäksi korostetaan henkilöstön riittävää määrää, joka on esimerkiksi tehostetussa palveluasumisessa ja vanhainkodissa 0,5 työntekijää asiakasta kohden. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 39-49.)

Laatusuosituksen mukaan johtamisen tärkeänä tavoitteena on luoda edellytykset sille, että ikääntyneiden palvelut vastaavat mahdollisimman hyvin palvelutarpeeseen. Johtajilla on myös velvollisuus huolehtia siitä, että vanhuspalvelulaissa asetetut vaatimukset toteutuvat. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 51-55.)

Laatusuosituksessa korostetaan ehkäisevän toiminnan ja palveluiden lisäämistä. Kotihoidon kattavuutta on suositusten mukaan lisättävä ja asuinoloja kohennettava. Tämä vähentäisi tulevaisuudessa tavallisen palveluasumisen tarvetta, kun ikääntyneet pystyisivät asumaan tuestusti kotona pidempään. Palveluasumisen tarve painottuu näin entistä enemmän tehostettuun palveluasumiseen. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013, 36-39.)

Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa opiskelijat tutustuivat ikääntyneiden perusauttamismenetelmiin kolmessa eri palveluasumisen yksikössä. Sosiaalihuollon sanaston mukaan palveluasuminen on asumismuoto, johon kuuluu palveluntarjoajan järjestämän asunnon lisäksi joka päiväistä selviytymistä tukevia sosiaalipalveluja. Sanaston mukaan palveluasumiseen tarkoitettua asunnon voi omistaa yksin tai yhdessä jonkin toisen omistajan kanssa joko valtio, kunta, yritys, järjestö, säätiö tai yksityishenkilö. Tarjolla on omistus sekä vuokra-asuntoja. (Laaksonen, Suhonen & Suhonen 2012, 38.) Palveluasuminen jaetaan yleensä tavalliseen palveluasumiseen, jolloin henkilökuntaa on paikalla vain päivällä sekä tehostettuun palveluasumiseen, jolloin henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden (Andersson 2007, 8).

6.2 Ikääntyneiden hoitotyön kehittämistarpeet

Hiltunen (2015, 4) käsittelee raportissaan ”Ikääntyneiden hoitotyö Suomessa” ikääntyneiden hoitotyön kehittämistarpeita. Raportin tavoitteena oli koota tietoa ikääntyneiden hoitotyön tämänhetkisestä tilanteesta sekä käytännön hoitotyön kehittämistarpeista. Katsauksen aineisto on kerätty hoitotieteellisistä tutkimusartikkeleista (n=33) sekä väitöskirjoista (n=18). Artikkelit on otettu Hoitotiede- sekä Tutkiva hoitotyö -lehdistä. Väitöskirjat ovat Turun, Tampereen, Oulun ja Itä-Suomen yliopistoissa tehtyjä.

Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Analyysin pohjalta ikääntyneiden hoitotyön keskeisiksi kehittämistarpeiksi nousivat erityisesti yhteistyö, osaamisen kehittäminen, ikääntyneiden kotihoito ja siirtyminen kodin ja laitoshoidon välillä, toimintakyvyn tukeminen ikääntyessä ja potilasohjaus ikääntyneiden hoitotyössä. (Hiltunen 2015, 10-18.)

Yhteistyöstä esille nousivat organisaatioiden välinen yhteistyö eli yhteistyö oppilaitosten ja työelämän välillä sekä yhteistyö terveydenhuollon eri organisaatioiden välillä. Kehitystarpeiksi nousivat myös moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja tehostaminen sekä ikääntyneiden, omaisten ja terveydenhuollon ammattilaisten välinen yhteistyö. Oppilaitosten ja työelämän välistä yhteistyötä voitaisiin raportin mukaan lisätä ja kehittää järjestämällä opiskelijoiden toimesta ikääntyneiden koteihin säännöllisiä käyntejä sekä toimintakyvyn arviointia. (Hiltunen 2015, 10.)

Osaamisen kehittämiseksi tulisi raportin mukaan arvioida säännöllisesti hoitotyöntekijöiden ja kouluttajien tietojen ajantasaisuutta. Raportin mukaan opetuksessa tulee hyödyntää monipuolisia opetusmenetelmiä ja tuoda kirjallista oppimismateriaalia työntekijöiden saataville. Tutkimuksessa nousi esille, että koulutustarvetta ikääntyneiden hoitotyössä on muun muassa potilasoikeuksista, hoitotyön etiikasta, ihmisen kohtaamisesta ja koskettamisesta, huonokuntoisen ikääntyneen hoidosta, ikääntyneen potilaan kivun hoidosta ja nostotekniikoista. (Hiltunen 2015, 12-13.)

Ikääntyneen toimintakyvyn tukemisessa keskeiseksi kehittämistarpeeksi nousi päivittäisiin toimintoihin tarvittavan liikuntakyvyn säilyttäminen sekä itsestä huolehtimisen- ja omatoimisuuden tukeminen. Psykkistä toimintakykyä tukisi entistä parempi ikääntyneiden ja heidän läheistensä henkisten voimavarojen vahvistaminen, hoitajien läsnäolo ja kannustaminen sekä iloa ja hyvää mieltä tuottavan toiminnan järjestäminen. Myös ikääntyneen sosiaalisten suhteiden ja tukiverkon riittävyyttä tulisi tukea aktiivisemmin esimerkiksi vertaisryhmien avulla. Potilasohjauksesta kehittämistarpeiksi nousi ohjausmenetelmien kehittäminen sekä ohjauksen ajoituksen ja johdonmukaisuuden kehittäminen. (Hiltunen 2015, 15-16.)

7 Tutkimusmenetelmälliset ratkaisut

Tässä tutkimusmenetelmällisiä ratkaisuja esittelevässä luvussa tuodaan esille opinnäytetyön tutkimuksen toteutuksen kannalta olennaiset asiat. Aiheina on tutkimuksen toteutukseen ja aineiston hankintaan liittyvät ratkaisut, tutkimuksen aikataulu sekä tutkimusaineiston analysointiin käytetyn analysointimenetelmän esittely.

7.1 Tutkimuksen toteutus ja aineiston hankinta

Tutkimuksen kohteena oleva Toimintakykyinen vanhus -hanke aloitettiin tammikuussa 2015 hankkeen aloitustapaamisessa opiskelijaryhmän kanssa, jossa opiskelijoille esiteltiin hankkeen eteneminen ja kerrottiin siihen liittyvästä opinnäytetyöstä. Tämän jälkeen laadittiin opinnäytetyön aiheanalyysi ja tutkimussuunnitelma. Seuraavaksi toukokuussa 2015 työlle haettiin tutkimuslupaa Laurea-ammattikorkeakoululta ja Hyvinkään perusturvalta. Opinnäytetyön liitteinä ovat myönteiset tutkimusluvut molemmilta tahoilta (Liite 2 ja Liite 3). Opiskelijoita osallistui Toimintakykyinen vanhus -hankkeeseen yhteensä 27 ja ohjanneita hoitajia oli keskimäärin 1-2 opiskelijaa kohden.

Opiskelijoiden hankesuunnitelmien tuli olla valmiita 2.4.2015 ja tutustuminen heidän aikaansaannoksiinsa tapahtui 20.4 pidetyssä hanketapaamisessa, jolloin suunnitelmat esiteltiin myös palvelutalojen ohjaaville hoitajille. Opiskelijoiden hanketapahtuma ja hoitotyön käytäntöön tutustuminen toteutettiin palvelukeskuksissa viikolla 18 ja valmiit raportit hankkeesta opiskelijat palauttivat viikolla 19. Tämän jälkeen käynnistyi opinnäytetyön aineiston keruu, joka tapahtui kyselylomakkeen avulla loppukevään ja kesän aikana. Vastaajaryhmille lähetettiin myös sähköpostitse muistutuksia kyselyyn vastaamisesta.

Kysely toteutettiin e-kyselylomakkeen muodossa opiskelijoille ja opiskelijoita palvelutaloissa ohjanneille hoitajille. Opinnäytetyön liitteinä ovat opiskelijoiden ja heitä ohjanneiden hoitajien kyselylomakkeiden kysymykset (Liite 5 ja Liite 6). Kyselylomakkeen linkki saatekirjeen (Liite 4) kera lähetettiin opiskelijoille ja ohjanneille hoitajille sähköpostitse hankkeen päät-

tymisen jälkeen. Kyselylomakkeen kysymykset laadittiin teorian tietoon ja hankkeen aikana tehtyihin havaintoihin pohjaten molemmille vastaajaryhmille erikseen. Vastaajaryhmien kysymysten sisältöjä peilataan toisiinsa, jotta vastaukset olisivat toistensa kanssa verrannollisia ja siten palvelisivat tutkimuskysymyksiä mahdollisimman tehokkaasti.

Kyselyllä saatu aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Tulosten pohjalta nostettiin esille keskeiset johtopäätökset ja niiden pohjalta esitettiin kehitysehdotuksia hanke-työskentelyn parantamiseksi.

7.2 Tutkimus- ja analysointimenetelmät

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, johon päädyttiin opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteiden perusteella. Laadulliselle eli kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillistä on pyrkimys ymmärtää ja saada kokonaisvaltainen ja syvempi käsitys tutkittavasta ilmiöstä. Käytännössä tämä ilmenee siten, että tutkittavien omille näkökulmille ja kokemuksille annetaan tilaa ja perehdytään tutkittavaan ilmiöön liittyviin ajatuksiin ja tunteisiin. (Hirsjärvi & Huttunen 1995, 174, 201.)

Aineiston tärkein kriteeri laadullisessa tutkimuksessa on määrän sijaan sen laatu. Aineistoa analysoitaessa tavoitteena on oppia tuntemaan tutkittava aineisto mahdollisimman hyvin ja rakentamaan siitä eheä kokonaisuus. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston koolla ei ole tutkimuksen onnistumisen kanssa tekemistä, sillä tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan tutkija aineistoa apua käyttäen rakentaa käsitteellistä ymmärrystä tutkimastaan ilmiöstä. (Eskola & Suonranta 1998, 60-65.)

Laadullisen tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja sisällönanalyysissä tavoitteena on luoda tutkittavasta ilmiöstä selkeä sanallinen kuvaus. Aineisto pyritään sisällönanalyysissä tiivistämään kadottamatta kuitenkaan sen sisältämää informaatiota. Analyysin pyrkimyksenä on selkeyttää aineistoa, jotta sitä voidaan hyödyntää luotettavien ja tarkkojen johtopäätösten tekemisessä tutkittavasta ilmiöstä. Käytännössä aineisto hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan uudelleen loogisen päättelyn ja tulkinnan avulla. Sisällönanalyysin käytännön toteutukseen on kaksi vaihtoehtoa: induktiivinen eli aineistolähtöinen sisällönanalyysi ja deduktiivinen eli teorialähtöinen sisällönanalyysi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 109-110.)

Aineistolähtöinen eli induktiivinen sisällönanalyysi jaetaan prosessiksi, joka koostuu kolmesta eri vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa aineisto redusoidaan eli pelkistetään, toisessa vaiheessa aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään ja kolmannessa vaiheessa abstrahoidaan eli luodaan teoreettiset käsitteet. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108.)

Redusointivaiheessa eli pelkistyksessä aineisto pelkistetään karsimalla kaikki tutkimuksen kannalta epäolennainen pois analysoitavasta informaatiosta joko tiivistämällä tai pilkkomalla informaatiota osiin. Aineistolle esitetään tutkimustehtävän mukaisia kysymyksiä ja niiden vastaukset eli pelkistetyt ilmaisut kirjataan aineiston termein. Lähtökohtana toimivat haastatteluvaiheiden alkuperäiset ilmaukset. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 26.)

Klusteroinnissa eli ryhmittelyssä käydään tarkasti läpi aineistosta koodatut alkuperäisilmaisut etsien samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Käsitteet, jotka tarkoittavat samaa asiaa ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi, joka nimetään sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Esimerkiksi tutkittavan ilmiön piirre, ominaisuus tai käsitys voi toimia luokitteluyksikkönä. Tällä luokituksella aineisto tiivistyy kun yksittäiset tekijät kootaan yhteen yleisempiin käsitteisiin. Ryhmittelyvaiheessa luodaan pohja tutkimuksen perusrakenteelle ja tehdään tutkittavasta ilmiöstä alustavia kuvauksia. (Tuomi ym. 2009, 110.)

Abstrahointivaiheessa eli käsitteellistämässä tutkimuksen kannalta olennainen tieto erotellaan aineistosta ja valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Alkuperäisinformaation käyttämisestä ilmauksista edetään teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Luokitusten yhdistelyä jatketaan niin kauan kun se aineiston sisällön kannalta on mahdollista. Empiirinen aineisto liitetään abstrahoinnissa teoreettisiin käsitteisiin. Induktiivisessa sisällönanalyyssissä siis saadaan vastaus tutkimustehtävään käsitteitä yhdistelemällä. Tuloksissa tuodaan esille empiirisestä aineistosta muodostettu malli, käsitejärjestelmä, käsitteet tai aineistoa kuvaava teemat sekä luokittelujen pohjalta muodostetut kategoriat tai käsitteet ja niiden sisällöt. Tutkija pyrkii analyysin kaikissa vaiheissa ymmärtämään tutkittavia heidän omasta näkökulmastaan, sekä ymmärtämään johtopäätöksissään mitä asiat tutkittaville merkitsevät. Analyysissä edetään tulkinnan ja päättelyn kautta empiirisestä aineistosta käsitteellisempään näkemykseen tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi ym. 2009, 111-113.)

Laadullinen tutkimus ja induktiivinen sisällönanalyysi valikoituivat tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmällisiksi ratkaisuksi niiden keskeisten periaatteiden takia. Tarkoituksena oli kyselyn avulla selvittää tutkittavien kokemuksia ja antaa kyselyssä tilaa heidän ajatuksilleen, tunteilleen ja näkökulmilleen. Tutkittaville kyselylomakkeen avulla esitetyt kysymykset olivat avoimia ja tutkimuksen tulokset määräytyivät ensisijaisesti tutkittavien omista kokemuksista. Näiden periaatteiden mukaisesti kerätyn tiedon pohjalta pyrittiin ymmärtämään tutkittavien näkemyksiä ja luomaan kattava käsitys heidän kokemuksistaan. Mitään ennako-oletuksia saatavista tuloksista ei ollut, vaan avainasemassa tutkimuksessa oli nimenomaan tutkittavien henkilökohtaiset kokemukset ja mahdollisuus kertoa niistä omin sanoin. Näiden tutkimuksen olennaisten piirteiden perusteella laadullinen tutkimus koettiin tutkimusmenetelmänä parhaaksi tutkimuksen toteutuksessa.

8 Tulokset

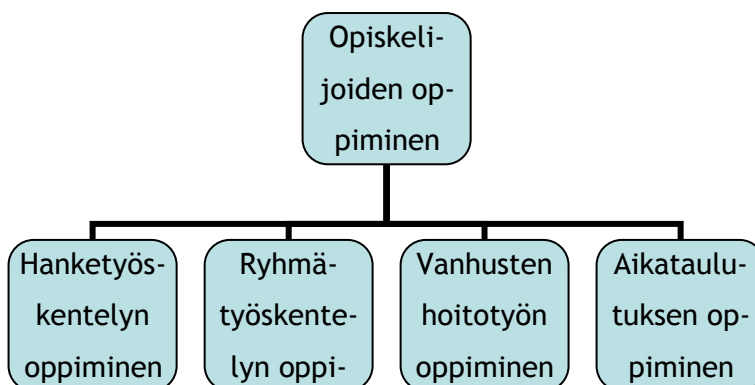
Tulokset koottiin aineistosta induktiivisen sisällönanalyysin menetelmin nostettujen havaintojen mukaisesti. Opiskelijoiden ja ohjanneiden hoitajien kyselyiden vastaukset käsiteltiin erillisinä sisällönanalyysinä. Opiskelijoita vastasi kyselyyn yhteensä 15 ja ohjanneita hoitajia 4. Opinnäytetyön liitteenä on esimerkki sisällönanalyysin kulusta (Liite 7).

Tutkimustulokset esitetään tässä osiossa jaoteltuina kahden alaluvun alle kahden tutkittavan ryhmän, opiskelijoiden ja heitä ohjanneiden hoitajien mukaisesti. Kolmannen asteen alaotsikot on nimetty kustakin aineistosta luokittelun kautta nousseiden pääluokkien mukaisesti. Kunkin pääluokan tekstiosuudessa esitellään sen sisältämät yläluokat ja kerrotaan tarkemmin vastauksien sisällöstä. Lainauksina tekstissä on käytetty vastauksista poimittuja alkuperäisilmauksia.

8.1 Opiskelijoiden kokemukset hankkeesta

8.1.1 Opiskelijoiden oppiminen

Opiskelijoiden vastauksista nousi esille neljä yläluokkaa, jotka ovat hanketyöskentelyn, ryhmätyöskentelyn, vanhusten hoitotyön ja aikataulutuksen oppiminen. Pääluokaksi näille nousi opiskelijoiden oppiminen (Kuvio 1).

Kuvio 1. Opiskelijoiden oppimista kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Merkittävimpänä yläluokkana opiskelijoiden vastauksista nousi esille opiskelijoiden hanketyöskentelyn oppiminen. Vastauksissa ilmeni, että opiskelijat saivat hankkeen aikana kokonaisnäköalaa hankkeiden etenemisestä. Hankkeen vaiheet ja hankkeen tekeminen käytännössä tulivat opiskelijoille tutuiksi. Myös hankkeiden järjestämiseen saatiin valmiuksia.

”Opin, että ennen hanketta on hyvä käydä paikan päällä tarkistamassa, että tarvittavat välineet löytyvät, esimerkiksi tarvittavat johdot äänentoistoon.”

”Opin muodostamaan kokonaiskäsityksen hankkeesta ja kuinka sitä vaiheesta toiseen tehdään.”

”Opin hankkeen suunnittelun ja tekemisen käytännössä.”

Vastauksista nousi esille myös opiskelijoiden oppimiskokemukset kirjallisen hankeraportin kirjoittamisesta. Opiskelijat kuvaavat oppineensa hankesuunnitelman- ja raportin kirjoittamista, lähdemerkintöjen tekoa, oikean kieliopin huomiointia sekä kirjallisen työn ohjeiden hyödyntämistä.

”Opinnäytetyöpohja ja kirjalliset työohjeet tulivat tutuiksi ja tekstin tuottaminen ryhmässä toi uusia ideoita ja näkemyksiä koko ryhmälle raportin teosta.”

Toisena yläluokkana opiskelijoiden vastauksista nousi esille ryhmätyöskentelyn oppiminen. Hankkeen aikana opittiin ryhmässä toimimista ja kommunikointia. Lisäksi opittiin työtehtävien selkeää jakamista, sitoutumista sekä hyvän asenteen tärkeyttä.

”Opin hankkeen aikana ryhmässä toimimista.”

”Opin, että ryhmässä on tärkeää olla hyvä ja jäämäkkä ryhmänjohtaja.”

Kolmanneksi suurin yläluokka oli vanhusten hoitotyön oppiminen hankkeen aikana. Opiskelijat näkivät millaista vanhusten hoitotyö on käytännössä ja saivat uutta teoretietoa aiheesta. Opiskelijat nostavat esille oppineensa perusauttamismenetelmiä, kuten vuoteeseen pesua, ruokailun avustamista ja lavetilla pesua. Myös vanhuksen kohtaamista opittiin hankepäivien aikana.

”Muistisairaiden avuntarpeen määrä oli yllätys.”

”Hankkeessa nivoutui yhteen kevään aikana opittu teoria vanhuksista, lainsäädännöstä, ohjauksesta jne. Teoria ja käytäntö toivat opitun todellisemmaksi ja tukivat oppimista todella hyvin.”

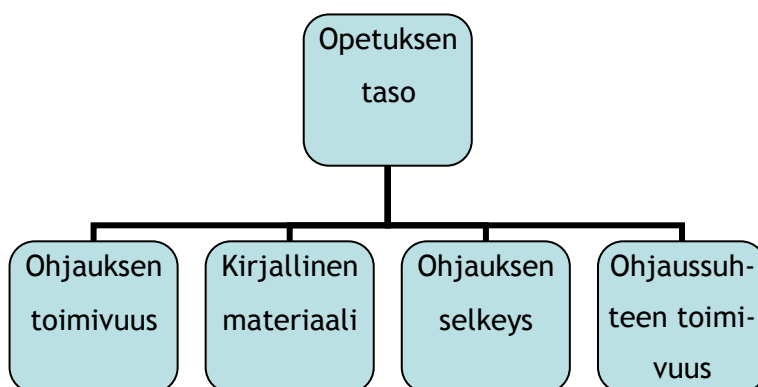
Neljännessä yläluokassa opiskelijat toivat esille oppineensa aikataulutusta hankkeen aikana. Kaikki vastaajat korostavat oppineensa kuinka tärkeää aikataulutusta on projektin suunnittelussa ja toteutuksessa. Aikatauluja opittiin suunnittelemaan ja niistä opittiin pitämään kiinni.

”Opin, että aikataulutaminen ja asioiden tekeminen heti auttaa hankkeessa huomattavasti, jolloin saadaan pelivaraa sellaisia tilanteita varten, joita ei olla osattu ennustaa.”

”Opin aikataulutuksen jalon taidon. Aikataulut tuli tehdä selkeäksi ja kaikille tasapuolisiksi.”

8.1.2 Opetuksen taso

Sisällönanalyysin tuloksena opiskelijoiden vastauksissa opetuksen osalta nousi esille neljä yläluokkaa, jotka ovat ohjauksen toimivuus, kirjallinen materiaali, ohjauksen selkeys sekä ohjaussuhteen toimivuus. Pääluokaksi näille nimettiin opetuksen taso (Kuvio 2).

Kuvio 2. Opetuksen tasoa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Ensimmäinen yläluokka on ohjauksen toimivuus. Suurimmassa osassa vastauksia opiskelijat kuvasivat opettajien ohjauksen olleen toimivaa. Ohjausta pidettiin hyvänä ja opiskelijat kokivat saaneensa opettajilta hyviä ohjeita ja apua hankkeen työstämiseen.

”Mielestäni ohjaus hankkeen aikana oli laadukasta ja hyvää. Saimme ohjaavilta opettajilta hyviä ohjeita hankkeen työstämiseen.”

Osassa vastauksia kuitenkin nousi esille, että opettajien ohjaus koettiin osittain puutteelliseksi. Opettajilta olisi kaivattu enemmän tukea ja apua hankeprosessin aikana. Myös lähiohjausta olisi kaivattu enemmän. Osalle opiskelijoista hanketyö oli ensimmäinen ja erityisesti tämän takia opettajien ohjausta olisi kaivattu enemmän. Hanketta ehdotetaan aloitettavaksi vasta, kun aiheesta on saatu teoretietoa riittävästi.

”Enemmän lähiohjausta ja tukea, varsinkin jos on ensimmäinen hanke.”

”Alussa oli pää pyörällä, kun ei ollut aikaisempaa kokemusta hankkeesta ja alun hankeohjeistus tuntui epäselvältä kokemattoman näkökulmasta.”

Toisena yläluokkana on kirjallinen materiaali. Opiskelijoiden vastauksista ilmeni, että he olisivat kaivanneet opettajilta enemmän kirjallisia ohjeita etenkin poikkeavista järjestelyistä toiminnassa. Sekavuutta aiheutti esimerkiksi lähihoitajien poisjänti hankeviikolta. Hankkeelle olisi toivottu myös kirjallisia tavoitteita kaikkien osapuolien tietoon, sillä opettajien ja ohjanneiden hoitajien kuvataan olleen epätietoisia toistensa toiveista ja tarpeista.

”Opettajat sanoivat, että kysykää hankepaikasta ja hankepaikassa sanottiin, että koulussa tiedetään.”

Opiskelijoiden palvelutalossa vanhukselle tekemän sosiaalitutkimuksen tilalle toivottiin jotakin muuta kyselyä tai vapaampaa keskustelua asukkaiden kanssa. Opiskelijoiden kokemusten mukaan palvelutaloissa ei oltu kiinnostuneita kyselystä toivotulla tavalla.

”Koululla hehkutettiin sosiaalitutkimusta ja sen tärkeyttä, kun taas palvelutalossa kukaan ei viis veisannut...”

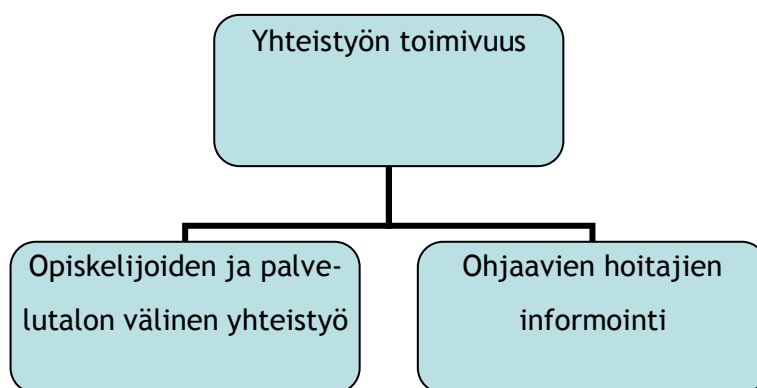
Kolmantena yläluokkana on ohjauksen selkeys. Opiskelijoiden vastauksista nousi esille, että opettajien ohjeistus koettiin osittain epäselväksi esimerkiksi hankesuunnitelman ohjauksen osalta. Ohjeistuksen olisi kaivattu olevan yhtenäisempää ja selkeämpää. Opettajien ohjediojen kuvataan olleen liian pääpiirteisiä ja niihin olisi kaivattu selkeyttä. Myös hankeraportin runko olisi opiskelijoiden mukaan saanut olla selkeämmin esillä alusta saakka.

”Raportin runko voisi olla selkeämmin esillä alusta saakka. PowerPoint, joka aiheesta oli tehty, oli hieman sekava ja vaikeasti ymmärrettävä.”

Viimeisenä neljäntenä yläluokkana on ohjaussuhde. Kaikkien ohjaussuhteen opiskelijoiden ja opettajien välillä vastauksissaan esille tuoneiden opiskelijoiden mielestä ohjaussuhde opettajien kanssa toimi hyvin.

8.1.3 Yhteistyön toimivuus

Sisällönanalyysin perusteella opiskelijoiden vastauksista nousi yhteistyön toimivuudesta kaksi yläluokkaa, jotka olivat opiskelijoiden ja palvelutalon välinen yhteistyö sekä ohjaavien hoitajien informointi. Pääluokaksi näille nousi yhteistyön toimivuus (Kuvio 3).

Kuvio 3. Yhteistyön toimivuutta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Ensimmäisenä yläluokkana opiskelijoiden vastauksista nousi esille opiskelijoiden ja palvelutalon välinen yhteistyö. Opiskelijoiden vastausten mukaan yhteistyö palvelutalon kanssa sujui pääasiassa hyvin. Palvelutalon yhteyshenkilöiden kuvattiin olleen mukavia ja valmiita auttamaan kaikissa tilanteissa. Osa opiskelijoista oli sopinut tapaamisen yhteyshenkilön kanssa ja kävi tutustumassa palvelutalossa etukäteen ennen hankepäiviä, mikä helpotti hankepäivien suunnittelua. Toisaalta opiskelijat olisivat kaivanneet enemmän mahdollisuuksia päästä tutustumaan palvelutaloihin etukäteen.

”Palvelutalon yhteyshenkilön kanssa asiointi sujui hyvin ja kysymyksiin saatiin vastauksia.”

Osassa vastauksissa kuvataan yhteistyön sujuneen muuten hyvin, mutta vapputapahtuman munkit oli unohdettu tilata. Käytännön työskentelystä vapputapahtuman aikana olisi myös kaivattu realistisempaa kuvaa. Vastauksissa annettiin lisäksi kritiikkiä tiedonkulusta. Yhteistyön ja käytännön järjestelyjen kuvattiin sujuneen puutteellisesti koulun ja palvelutalon välillä.

”Emme ehkä osanneet kysyä oikeita kysymyksiä, koska ympäristö ja aihealue olivat meille kaikille uutta. Esimerkiksi kahvittelun järjestäminen ja osastojen omatoimisuus ei avautunut hankeryhmälle ennen kuin olimme paikan päällä ja asiaa selviteltiin.”

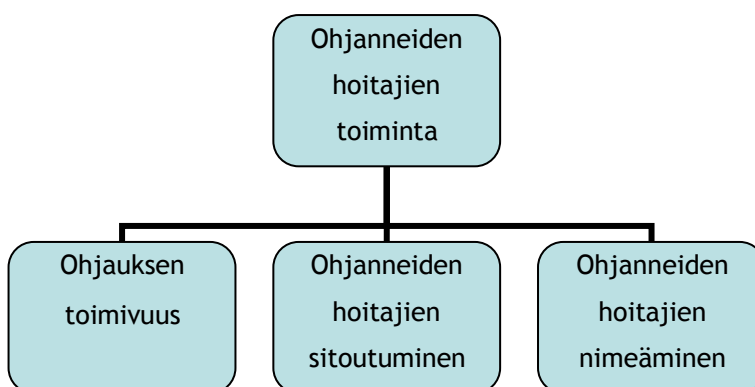
Toisena yläluokkana on ohjanneiden hoitajien informointi, jossa oli vastausten mukaan kehitettävää. Monessa vastauksessa nousi esille, että ohjanneet hoitajat eivät olleet riittävän tietoisia opiskelijoiden saapumisesta ja roolista tulevina päivinä. Opiskelijat kokivat, että ohjanneita hoitajia olisi tullut ohjeistaa paremmin kyseisten asioiden tiimoilta. Myös itse hankkeesta, kuten sen sisällöstä ja ohjaavien hoitajien roolista siinä, oli tiedotettu liian vähän.

”Osastolla luultiin, että olimme lähihoitajajarjoittelijoita. Paikalle odotettiin aivan erinimisiä henkilöitä.”

”Kalenterissa oli kuulemma, että joku tulee, mutta muuta perehdytystä ei oltu tehty.”

8.1.4 Ohjanneiden hoitajien toiminta

Sisällönanalyysin tuloksena opiskelijoiden vastauksista ohjanneiden hoitajien toiminnan suhteen nousi kolme yläluokkaa, jotka ovat ohjauksen toimivuus, ohjanneiden hoitajien sitoutuminen ja ohjanneiden hoitajien nimeäminen. Pääluokaksi näille nousi ohjanneiden hoitajien toiminta (Kuvio 4).

Kuvio 4. Ohjanneiden hoitajien toimintaa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Ensimmäisenä yläluokkana on ohjauksen toimivuus, josta opiskelijoiden kokemukset vaihtelivat paljon. palvelutaloissa vietettyjen päivien kuvataan olleen opettavaista ja osastojen antaneen uutta tietoa ja kokemusta. Ohjanneiden hoitajien kerrotaan ohjanneen todella hyvin ja olleen ammattitaitoisia.

”Ohjaus paikan päällä oli huippuluokkaa. Henkilökunta oli hyvin ammattitaitoista ja tuntui, että heiltä sai parasta mahdollista ohjausta.”

”Ohjaavat hoitajat olivat loistavia.”

Osassa vastauksissa kuvattiin ohjauksen jääneen puutteelliseksi. Ohjausta ei saatu tarpeeksi ja osalla osastoista olon kuvattiin olleen ulkopuolinen. Opiskelijoiden oli itse oltava aktiivisia ohjausta saadakseen, mutta ohjauksen koettiin silti jäävän puutteelliseksi.

”Ohjausta ei saanut juuri ollenkaan. Oma-aloitteisena sitten lähdin hommiin mukaan ja vasta sitten sain hieman ohjausta.”

”Kaikki oli kiinni opiskelijan omasta aktiivisuudesta.”

Opiskelijoiden vastauksissa nousi toisena yläluokkana esille ohjanneiden hoitajien sitoutuminen. Ohjanneilta hoitajilta olisi kaivattu enemmän tukea ja sitoutumista hankkeeseen ja ohjaukseen. Myös opiskelijoiden kohtaamisessa ja huomioimisessa kuvattiin olleen kehitettävää.

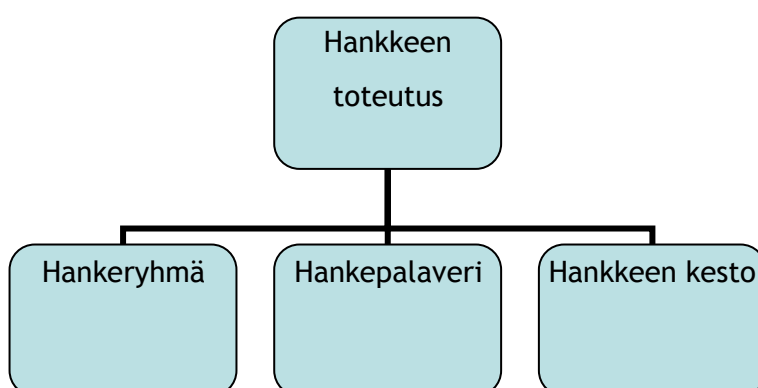
”Tukea hankkeen toteutukseen kohteessa ei juurikaan saatu.”

Kolmanneksi yläluokaksi nousi ohjanneiden hoitajien nimeäminen. Ohjanneet hoitajat olisi ollut opiskelijoiden mielestä hyvä nimetä jo etukäteen ennen hankepäiviä. Nyt osastoilla päätettiin joka aamu erikseen, kuka ottaa opiskelijat ohjattavakseen.

”Tuntui vähän oudolta, kun joka aamu oli ”huutoäänestys” siitä, kuka meidät voi ottaa ohjaukseen.”

8.1.5 Hankkeen toteutus

Opiskelijoiden vastauksista nousi kolme yläluokkaa, jotka ovat hankeryhmä, hankepalaveri ja hankkeen kesto. Pääluokaksi näille nousi hankkeen toteutus (Kuvio 5).

Kuvio 5. Hankkeen toteutusta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Ensimmäiseksi yläluokaksi muodostui hankeryhmä. Hankeryhmän koon kuvataan opiskelijoiden vastauksissa olleen turhan iso. Työnjako oli vaikea saada isossa ryhmässä tasapuoliseksi ja toiset tekivät hankkeessa enemmän kuin toiset. Sitoutuminen hankkeeseen ei ollut vastausten mukaan tasaista ja projektipäällikkö ja sihteeri kuormittuivat helposti muita enemmän.

”Kymmenen hengen ryhmä oli iso ryhmätyölle, vaikea pitää homma kasassa.”

”Ehkä pienemmät hankeryhmät helpottaisivat tapaamisten järjestelyä ja se voisi tehdä ryhmästä tiiviimmän.”

Toiseksi yläluokaksi nousi hankepalaveri. Hankepalaveri oli pidetty osalle opiskelijoista ensimmäisenä hankepäivänä, jolloin heillä ei ollut vielä kovinkaan paljon kerrottavaa ja kokemusta hankepäivistä. Lisäksi muutamassa vastauksessa nousi esille, että hankepalaverissa paikalla oli ohjaava hoitaja, joka ei ollut vielä kertaakaan ehtinyt olla töissä hankepäivien aikana ohjaamassa opiskelijoita. Myös vain opettajan ja opiskelijoiden välistä hankepalaveria olisi toivottu, sillä ohjaavan hoitajan ollessa paikalla oli ohjauksesta vaikea antaa kritiikkiä.

”Ohjaava opettaja tuli tapaamiseen heti ensimmäisenä päivänä hankkeen alettua palvelutalossa. Mielestäni olisi parempi, jos tapaaminen olisi voitu järjestää hieman myöhemmin. Osa opiskelijoista oli juuri tullut iltavuoroon, kun ohjaava opettaja tuli tapaamiseen, joten vielä siinä vaiheessa ei paljoa pystynyt kertomaan palvelutalon toiminnasta tai omista tuntemuksista.”

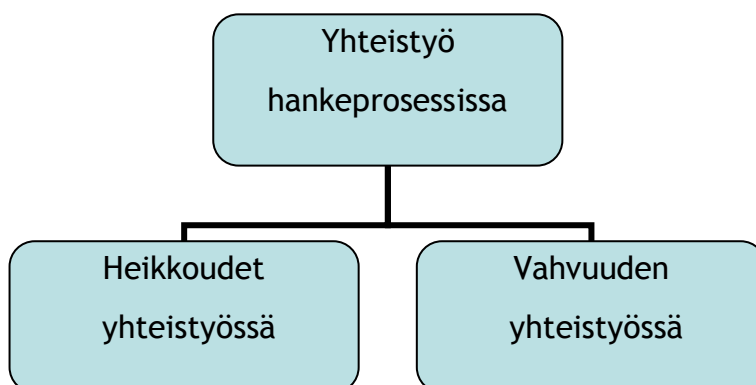
Viimeisenä yläluokkana on hankkeen kesto, jonka osalta opiskelijoiden näkemykset olivat hyvin erilaisia. Hankkeen toivottaisiin olevan pidempikestoisempi ja ehdotetaan, että hanketta voisi laajentaa. Toisessa vastauksessa hankkeen toivottaisiin puolestaan olevan lyhytkestoisempi. Palvelutalossa haluttaisiin viettää enemmän aikaa paikan päällä ja samaan aikaan kirjoitustehtäviä toivottaisiin olevan vähemmän.

”Hankkeen toiminta voisi tähdätä jatkuvuuteen. Ei pelkkään yhden kevään toimintaan.”

8.2 Ohjanneiden hoitajien kokemukset hankkeesta

8.2.1 Yhteistyö hankeprosessissa

Selkeänä kokonaisuutena ohjanneiden hoitajien vastauksista oli nähtävissä yhteistyö pitäen sisällään kommunikointiin, koordinointiin ja tiedonkulkuun liittyvät heikkoudet ja vahvuudet hankeprosessissa (Kuvio 6). Opiskelijoiden koettiin olleen erittäin yhteistyökykyisiä ja -haluisia, mutta kehitettävää nähtiin etenkin tiedonkulussa ja selkeässä informoinnissa.

Kuvio 6 Yhteistyötä hankeprosessissa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

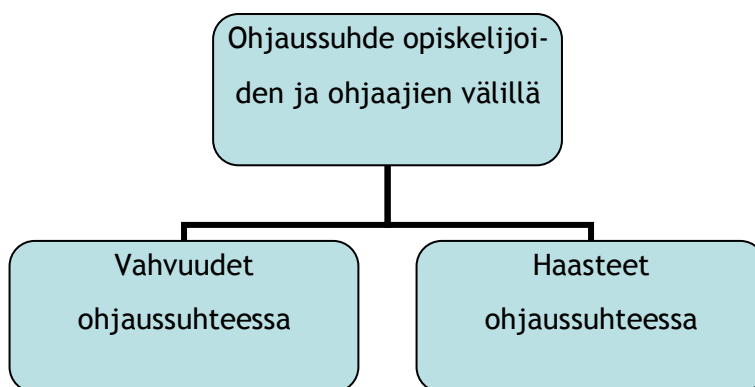
Hankkeeseen liittyen sekä opiskelijaryhmissä, että palvelutaloissa oli etukäteen päätetty kuka yksittäinen henkilö hoitaisi kommunikoinnin näiden kahden tahon välillä. Tästä huolimatta ohjanneiden hoitajien vastauksista nousi selvästi esille, ettei tiedonkulku toiminut parhaalla mahdollisella tavalla. Kokemuksena oli, että hankepäiviä edeltävästi ei niiden sisällöstä informoitu riittävästi, jolloin informaatio tästä tuli turhan myöhäisessä vaiheessa vasta hankepäivien jo alettua. Sähköpostia aiheeseen liittyen koettiin tulevan niin runsaasti eri suunnista, ettei kaikkea tietoa saatu poimittua talteen. Toiveena oli, että tulevaisuudessa sovittaisiin selkeämmin yksittäiset henkilöt jotka huolehtisivat informoinnista eri tahoille, jotta tiedonkulku kaikille osapuolille toteutuisi tehokkaammin.

”...tiedonkulussa tuntui olevan hieman ongelmia. On tärkeää että hankkeella on selvästi tiedossa kuka informoi kokonaisuutta ja että tieto kulkee kaikille osapuolille.”

Vahvuutena nähtiin kuitenkin opiskelijoiden yhteistyöhalu ja -kyky, sekä into toteuttaa projekti yhteistyössä palvelutalojen työntekijöiden kanssa.

8.2.2 Ohjaussuhde opiskelijoiden ja ohjaajien välillä

Ohjaussuhteen näkökulmasta ohjanneiden hoitajien vastauksista nousi selkeästi esille mitkä asiat ohjaussuhteessa heidän mielestään toimivat hyvin ja mitkä asiat asettivat ohjaukselle haasteita (Kuvio 7).

Kuvio 7. Ohjaussuhdetta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

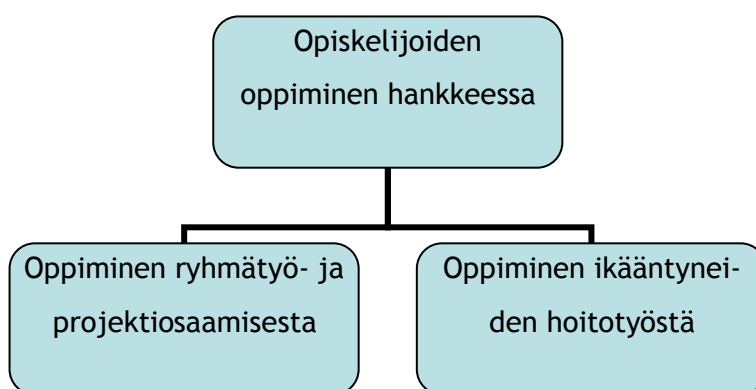
Hankkeessa opiskelijoita ohjanneiden hoitajien vastauksista nousi selkeästi esille lukuisat positiiviset kokemukset ohjaussuhteesta opiskelijoiden kanssa. Ohjanneet hoitajat kokivat, että opiskelijat olivat jaksolla innokkaita, oma-aloitteisia, aktiivisia ja halukkaita oppimaan uusia asioita. Opiskelijat kyselivät asioista paljon ja olivat uudelle tiedolle hyvin vastaanottavaisia.

”Opiskelijoita oli ilo ohjata koska heillä oli motivaatio kohdallaan.”

Haasteita ohjaukseen toi ohjanneiden hoitajien mukaan henkilökuntaresurssien rajallisuus, kun opiskelijoiden ohjaamiseen ei ollut niin paljon aikaa kuin olisi ollut tarpeen. Myös hankkeen lyhyen keston kuvattiin asettaneen haasteita ohjaukselle.

8.2.3 Opiskelijoiden oppiminen hankkeessa

Ohjanneiden hoitajien vastauksissa oppimisen näkökulmasta nousi esille erityisesti kaksi suurempaa kokonaisuutta: vanhusten hoitotyö sekä yhteistyö- ja projektiosaaminen. Joissakin vastauksissa nämä kokonaisuudet myös linkittyivät toisiinsa hoitajien kuvatessa opiskelijoiden kehittäneen hankkeessa yhteistyötaitoja paitsi työelämän kanssa, myös muistisairaiden vanhusten kanssa kohtaamistaitojen muodossa. (Kuvio 8).

Kuvio 8. Opiskelijoiden oppimista kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

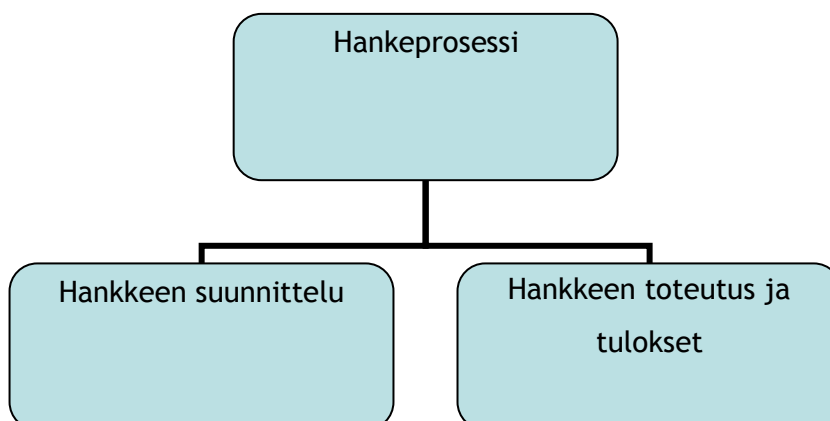
Yhteistyö- ja projektiosaamisen näkökulmasta vastauksissa korostettiin yhteistyötaitojen ja kommunikoinnin kehittymistä myös yleisesti ottaen erilaisten ihmisten ja tahojen kanssa, ei pelkästään työelämän tahojen kanssa. Samaan kokonaisuuteen liittyen opiskelijoiden koordinaointitaitojen uskottiin myös hankkeen aikana kehittyneen.

”Yhteistyötä ja kommunikointia erilaisten ihmisten/ tahojen kanssa.

Vanhusten hoitotyö nähtiin ohjanneiden hoitajien vastauksissa kenties suurimpana oppimiskokonaisuutena. Kaikissa vastauksissa kuvattiin opiskelijoiden oppineen erilaisia asioita vanhusten ja etenkin muistisairaiden vanhusten kanssa toimimisesta ja hoitotyöstä heidän kanssaan. Opiskelijoiden koettiin myös oppineen perusasioita laitoshoidon arjesta: millaista elämä laitoksessa on ja mitä laitoshoidon arjessa tapahtuu. Tärkeänä koettiin että opiskelijat oppivat huomioimaan muistisairauden tuomat haasteet paitsi arjen askareissa, myös viriketoiminnan näkökulmasta: kuinka järjestää muistisairaille sopivaa virikettä.

”..virikkeellisyys vanhusten arjessa, tutustuminen vanhustyöhön.”

8.2.4 Hankeprosessi

Kuvio 9. Hankeprosessia kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Hankeprosessi pääluokkana jakautui vastauksissa kahteen yläluokkaan: hankkeen suunnittelu ja hankkeen toteutus ja tulokset. Hanketapahtumiin oltiin vastausten perusteella pääosin tyytyväisiä ja niiden nähtiin tuoneen paljon iloa asukkaille. Erityisen hyvänä koettiin tapahtumien ripottelu eri osastoille, joka mahdollisti tapahtumaan osallistumisen mahdollisimman monelle asukkaalle. Toivomuksena oli, että vastaavanlaisia tapahtumia järjestettäisiin myös jatkossa (Kuvio 9).

”Juhlat ja viikko oli antoisa. Etenkin musiikki ilahdutti suuresti! Kiitos!”

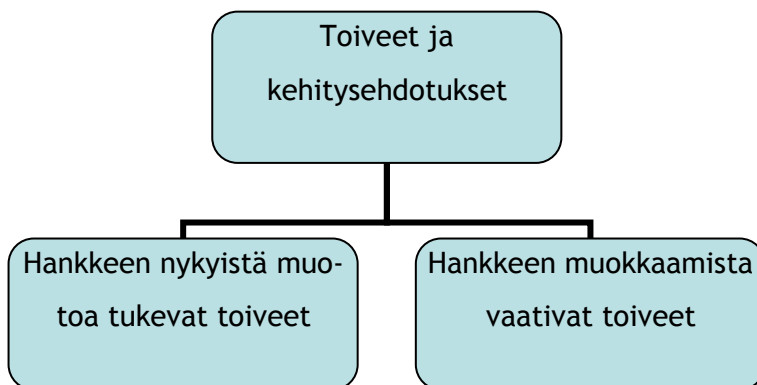
Tapahtumalle toivottiin kuitenkin parempaa etukäteissuunnittelua, sillä nyt opiskelijoiden suunnitelmissa ja mielikuvissa nähtiin jonkin verran ristiriitaa käytännön arjen kanssa. Vastauksissa nousi monessa kohtaa esille ehdotus, että opiskelijat etukäteen tutustuisivat paremmin palvelutalojen tiloihin ja asukkaisiin ennen suunnitelmien tekemistä. Toiveena oli myös että opiskelijat etukäteen perehtyisivät paremmin muistisairauksiin, jotta niiden tuomat haasteet arjessa ja selviytymisessä osattaisiin paremmin ottaa suunnittelussa huomioon.

”Hyvä olisi vaikka käydä paikanpäällä katsomassa tilat ja asukasaines ennen suunnittelua.”

Myös opiskelijoiden keskinäiseen etukäteissuunnittelun ja asioista sopimiseen toivottiin kehitystä, jotta asiat jaksolle tullessa olisivat jo sovittuna. Nyt suunnittelun nähtiin olleen vielä siinä määrin keskeneräistä, että sen koettiin vievän aikaa hankepäiviltä.

8.2.5 Toiveet ja kehitysehdotukset

Eri pääluokkien alla ilmenneiden kehitysehdotusten mm. tiedonkulun parantamisen ja suunnittelun suhteen lisäksi vastauksista nousi esille myös yllä esitellyistä luokista irrallisia toiveita ja ehdotuksia hankkeen rakenteen ja sisällön parantamiseksi. Ehdotuksista oli eroteltavissa kaksi erillistä kokonaisuutta joista toisessa hankkeen rakenteeseen ja sisältöön toivottiin muutosta vain hyvin vähän ja toisessa muutosta toivottiin selkeästi enemmän (Kuvio 10).

Kuvio 10. Toiveita ja kehitysehdotuksia kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.

Osa ehdotuksista tuki hankkeen nykyistä muotoa ja vaati lähinnä hyvin pieniä muutoksia kokonaisuuteen. Tällaisia ehdotuksia olivat esimerkiksi hankkeen toteutus sellaisenaan, mutta sen kehittäminen vielä entistä enemmän virikepainotteisemmaksi. Viriketapahtumien lisäämistä ja niiden painottamista juhlapyhien tienoille toivottiin myös tulevaisuudessa.

Vaihtoehtona hankkeen nykyiselle rakenteelle esitettiin ajatus muokata hanketta ja toteuttaa virikkeellisyys pidempiaikaisena, säännöllisenä kontaktina vanhusten kanssa. Opiskelijat esimerkiksi usean kuukauden ajan vierailisivat vanhusten luona tarjoamassa seuraa ja virikkeitä ja kokoaisivat tästä raportin. Etuna tällaisessa toiminnassa nähtiin kontaktin pitkäaikaisuus ja säännöllisyys josta olisi paljon iloa esimerkiksi yksinäisyydestä kärsiville vanhuksille.

”...tehtävänanto missä puolen vuoden ajan käytiin jonkun vanhuksen luona. Tarjoamassa seuraa ja virikkeitä. Raportointi toki tehtiin. Joku tällainen pitkäkestoinen ja sitouttava, mutta ei niin suureellinen voisi olla yksi vaihtoehto.”

9 Pohdinta

9.1 Opinnäytetyön tulosten tarkastelu ja kehittämisehdotukset

Tässä luvussa käsitellään aluksi omina osioidaan opiskelijoiden ja ohjanneiden hoitajien kyselyjen tulokset. Aineistosta nostetaan esille keskeisimmät johtopäätökset ja niitä verrataan

teoreettisessa viitekehyksessä esiteltyyn teoriatietoon. Kehitysehdotukset hankkeen parantamiseksi tehdään johtopäätösten ja niitä tukevien teorianäkökulmien mukaan. Lopuksi esitellään vielä yhteenveto molempien vastaajaryhmien keskeisistä tuloksista ja kehittämisehdotuksista, sekä esitetään pohdinta opinnäytetyön prosessista.

9.1.1 Opiskelijoiden kyselyn tulosten tarkastelu

Toimintakykyinen vanhus -hankkeen avulla opiskelijoiden osaaminen kehittyi monien Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus- hankkeessa määriteltyjen osaamisvaatimusten tavoitteiden mukaisesti (Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus - hanke 2013). Opiskelijat oppivat hankkeen aikana paljon vanhusten hoitotyöstä, joka pitää sisällään tavoitteita asiakaslähtöisyyden, hoitotyön eettisyyden ja ammatillisuuden, terveydenhuollon toimintaympäristön, kliinisen hoitotyön, ohjaus ja opetusosaamisen, terveyden- ja toimintakyvyn edistämisen ja sosiaali- ja terveystalouden laadun ja turvallisuuden osioista. Lisäksi opiskelijat oppivat hankkeen aikana hanketyöskentelyä, ryhmätyöskentelyä ja aikataulutusta, joiden osaaminen näkyy erityisesti johtamisen ja yrittäjyyden sekä näyttöön perustuvan toiminnan ja päätöksenteon tavoitteissa.

Opiskelijat saivat hankkeen aikana valmiuksia tukea ikääntyneen toimintakykyä. Hiltusen (2009) mukaan ikääntyneiden hoitotyön kehittämistarpeiksi nousivat päivittäisiin toimintoihin tarvittavan liikuntakyvyn säilyttäminen sekä itsestä huolehtimisen ja omatoimisuuden tukeminen. Myös ikääntyneiden psyykkistä toimintakykyä pitäisi tukea enemmän esimerkiksi järjestämällä entistä enemmän iloa ja hyvää mieltä tuottavaa toimintaa. Hankkeessa tämä tavoite toteutui muun muassa opiskelijoiden järjestämänä vapputapahtumana.

Rekolan ja Mattilan (2009, 33-41) mukaan työelämä toivoo yhteistyöltä oppilaitoksen kanssa usein konkreettisia tuotoja, kuten uusia työtapoja, sujuvia hoitoprosesseja ja mitattavissa olevia vaikutuksia esimerkiksi potilaille tai henkilökunnalle. Toimintakykyinen vanhus - hankkeessa opiskelijat osallistuivat ohjaavien hoitajien tuella vanhusten perushoittoon sekä järjestivät heille vapputapahtuman, jolloin yhteistyöllä oli konkreettisia, myönteisiä vaikutuksia palvelutalojen asukkaille.

Keskeisenä tuloksena opiskelijoiden vastauksista nousi esille tarve kehittää ohjanneiden hoitajien tiedottamista hankepäivien sisällöstä ja opiskelijoiden roolista niiden aikana. Eriksson ym. (2009, 13-25) kuvaavatkin toimivan tiedottamisen ja viestinnän toimivuuden tärkeäksi osaksi toimivaa vuorovaikutusta. Kaikilla osastoilla ei esimerkiksi oltu riittävän tietoisia opiskelijoiden tulosta eikä roolista hankepäivinä. Myös tieto itse hankkeesta, kuten sen sisällöstä ja ohjaavien hoitajien roolista siinä, oli jäänyt vähäiseksi osan opiskelijoista arvioimana.

Hanketta suunnitellessa olisi jatkossa hyvä tähdentää, kenen vastuulla ohjaavien hoitajien tiedottaminen on. Tiedottamisesta voisi esimerkiksi vastata palvelutalon yhteyshenkilö. Eräs opiskelija ehdotti, että he olisivat voineet tehdä itsestään ja tulostaan esitteen osastolle. Näin ohjanneet hoitajat olisivat voineet etukäteen tutustua hankepäivillä osastolle tuleviin opiskelijoihin. Osa opiskelijoista oli käynyt ennen hankepäiviä tutustumassa palvelutalossa, jolloin hankkeen suunnittelu oli koettu helpommaksi. Samalla opiskelijat saivat tilaisuuden esittäytyä osastolla ja kertoa tulevista hankepäivistä. Jatkossa opettajien on hyvä painottaa kaikille opiskelijoille, että palvelutalossa on hyvä käydä tutustumassa etukäteen.

Suurimmassa osassa opiskelijoiden vastauksia kuvattiin opettajien ohjauksen olleen toimivaa ja heiltä saaneen hyviä ohjeita ja apua hankkeen työstämiseen. Osa opiskelijoista kaipasi opettajilta kuitenkin enemmän tukea ja ohjausta hanketyöskentelyyn. Ohjaukseen kaivattiin lisäksi selkeyttä ja esimerkiksi ohjediojen olisi toivottu olevan selkeämmät ja informatiivisemmat. Selkeämmillä ohjedioilla opiskelijoiden olisi ollut helpompi palauttaa mieleensä hanketyön tunnilla käydyt asiat jälkepäin, jolloin niitä olisi tehokkaammin voitu hyödyntää hankeraporttien kirjoittamisessa.

Hanketta kehitettäessä on tärkeää huomioida, että kaikki opiskelijat kokevat jatkossa saavansa riittävästi tukea ja ohjausta hanketyöskentelyyn. Opettajat voisivat tilanteen mukaan tarjota opiskelijoille mahdollisuutta varata ylimääräisiä ohjaus- tai konsultaatioaikoja, jos nämä kokevat tarvitsevänsä enemmän apua hankkeen työstämiseen. Myös opiskelijoiden tulisi olla aktiivisia ja antaa palautetta jo hankkeen aikana mahdollisesta ohjaustarpeestaan.

Opiskelijoiden kokemukset ohjanneiden hoitajien ohjauksen riittävydestä vaihtelivat paljon. Osa kuvasi ohjauksen olleen loistavaa, kun taas joillakin osastoilla ohjaus oli jäänyt puutteelliseksi. Vastauksissa nousi myös esille, että ohjanneiden hoitajien olisi kaivattu sitoutuvan enemmän hankkeeseen. Ohjauksen tasoa olisi perusteltua palvelutaloissa kehittää tasalaatuisemmaksi, sillä tällaisen sitoutumisen tärkeyttä toimivan yhteistyön saavuttamiseksi kuvaavat esimerkiksi Eriksson ym. (2009, 13-25). Ohjauksen kehittäminen tasalaatuisemmaksi kaikkien osastojen välillä myös mahdollistaisi jatkossa kaikille opiskelijoille mahdollisimman tasaver-
taiset edellytykset oppimiselle.

Opiskelijoiden vastauksista nousi esille ohjanneiden hoitajien nimeäminen opiskelijoille etukäteen ennen hankepäiviä. Nimeäminen saattaisi parantaa hyvän ohjaussuhteen syntymistä ja ohjaavan hoitajan sitoutumista ohjaukseen. Vastauksista nousi esille myös kirjallisten oppimistavoitteiden tekeminen hankepäivistä ohjaaville hoitajille. Näin hoitajat saisivat konkreettisen kuvan siitä, mitä opiskelijat haluavat hankepäivien aikana oppia ja voisivat näin kohdistaa ohjausta opiskelijoiden toiveiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeen toteutuksen osalta vastauksista nousi esille hankepalaverin kehittäminen. Hankepalaveri pidettiin osassa palvelutaloista ensimmäisenä hankepäivänä, jolloin opiskelijoilla ei ollut vielä paljon kerrottavaa kokemuksistaan palvelutalossa. Lisäksi hankepalaverissa oli ollut paikalla hoitaja, joka ei ollut ohjannut opiskelijoita kertaakaan hankepäivien aikana. Jatkossa hankepalaverin ajankohtaa sopiessa olisi hyvä varmistaa, että opiskelijoilla on jo hankepäiviä takana ja paikalle pääsee ohjaava hoitaja, joka on ehtinyt ohjata opiskelijoita hankkeen aikana. Hankepalaveria olisi kaivattu järjestettävän myös opettajan ja opiskelijoiden kesken ilman ohjaavaa hoitajaa, jotta kokemuksia olisi voitu jakaa vapaammin.

Hankeryhmän koon toivottiin vastauksissa olevan pienempi, sillä suuren ryhmän toiminta oli haastavaa pitää hallinnassa ja työnjako vaikea pitää tasapuolisena. Toisaalta opiskelijat kuvaavat oppineensa paljon ryhmätyöskentelyä ja isossa ryhmässä ryhmätyötaidot pääsevät karttumaan hyvin. Jatkossa voisi miettiä ryhmäkokojen pienentämistä, jotta työnjako olisi helpompi pitää tasaisena. Opiskelijat voisivat myös merkata hanketyöhön käyttämiään tunteja kalenteriin, jonka avulla voidaan varmistaa, että työnjako pysyy mahdollisimman tasapuolisena.

9.1.2 Ohjanneiden hoitajien kyselyn tulosten tarkastelu

Ohjanneiden hoitajien vastauksista pienestä otannasta huolimatta saatiin poimittua vastaukset tutkimuskysymyksiin. Pieni aineisto toi haasteita analysointiin vertailukohtien ollessa joidenkin asioiden kohdalla vähissä. Suuremmassa aineistossa olisi voitu nostaa vielä enemmän suurempia toistensa kanssa yhteneväisiä kokonaisuuksia, joiden avulla hankkeen kehittäminen olisi ollut entistä tehokkaampaa. Merkittäviä kokonaisuuksia vahvuuksien ja kehitystarpeiden tiimoilta nousi kuitenkin selkeästi jo nyt saadussa suppeammassa aineistossa. Kokonaisuudessaan aineisto kuitenkin kertoi, että hankkeessa on vielä paljon kehitettävää toimivampaan suuntaan.

Opiskelijoiden toiminta hankkeessa nähtiin positiivisena ja heidän koettiin olleen hyvin yhteistyökykyisiä ja motivoituneita hankkeen toteutukseen. Tämä yhteistyöhalu jo osaltaan edistää yhteistyön toimivuutta, sillä esimerkiksi Erikssonin ym. (2009, 13-25) mukaan toimivan yhteistyön edellytyksenä yhteistyöhankkeessa on muun muassa sitoutuminen hankkeeseen ja halu tehdä yhteistyötä. Myös Rekola ja Mattila (2009, 33-41) kuvaavat toimivan vuorovaikutuksen hankkeen eri toimijoiden välillä tärkeäksi asiaksi hankkeen onnistumisen kannalta.

Learning By Developing mallin mukaiset oppimisen tunnusmerkistöt autenttisuus, tutkimuksellisuus, kokemuksellisuus ja luovuus (Raij 2007, 22) toteutuivat hankkeessa opiskelijoiden toimiessa aidosti yhteistyössä työelämän kanssa ja heidän toimiessaan ryhmänä yhteistyössä myös keskenään toistensa kanssa. Opiskelijat olivat aktiivisia ja vastuullisia ja menestyksekkäitä.

käästi hyödynsivät luovuuttaan projektin toteutuksessa. Tutkimuksellisuutta vastausten mukaan olisi voinut vielä korostaa, jotta suunnitelmat olisivat paremmin sopineet hoitotyön arkeen ja muutoin yksiin muistisairauksien tuomien haasteiden kanssa. Suosituksena olisi siis mahdollisesti lisätä opetusta edellä mainituista aiheista ja entisestään korostaa opiskelijoille näiden tekijöiden merkitystä hankesuunnitelmien kokoamisessa.

Oppimisen näkökulmasta myös sairaanhoitajakoulutuksen osaamisalueet näyttelivät roolia hankkeen toteutuksessa. Ohjanneiden hoitajien vastauksissa korostuu oppiminen yhteistyön, työskentelyn koordinoinnin, organisoinnin, ryhmänä toimimisen, hoitotyön toimintaympäristön hallinnan, hoitotyön toteutuksen ja ammatillisen vuorovaikutuksen näkökulmasta. Näitä piirteitä esiintyy osaamiskuvauksista muun muassa asiakaslähtöisyydessä, hoitotyön eettisyydessä ja ammatillisuudessa, johtamisessa ja yrittäjyydessä, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristössä, kliinisessä hoitotyössä ja terveyden ja toimintakyvyn edistämisessä. Voidaan siis todeta, että hanke tuki opiskelijoiden oppimista sairaanhoitajaopinnoissa erittäin hyvin ja selvästi sairaanhoitajakoulutukselle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden mukaisesti.

Merkittävimpana ongelmana ja kehitystarpeena vastauksista nousi esille heikko tiedonkulku. Vastauksista ei selkeästi voi päätellä missä kohden tiedonkulku on katkennut tai käynyt epäselväksi, mutta lopputuloksena kuitenkin oli, ettei hankkeen sisällöistä ja toteutuksesta ollut ohjanneilla hoitajilla riittävästi tietoa hankepäivien alkaessa. Perusteltua olisikin tulevaisuudessa entistä tarkemmin määrittää yksittäiset henkilöt jotka huolehtisivat tiedonkulusta kaikille hankkeen osapuolille. Kehityshaasteena tämä on olennainen, sillä muun muassa Erikssoinin ym. (2009, 13-25) mukaan onnistunut tiedottaminen ja viestintä nähdään isona osana toimivaa vuorovaikutusta. Myös työtehtävien ja vastualueiden selkeä jako ja niiden mukaan toimiminen tuotiin artikkelissa esille olennaisena edellytyksenä toimivalle yhteistyölle.

Suunnittelun vajavaisuudet tuotiin esille myös useammassa vastauksessa. Nyt suunnittelun nähtiin olleen vielä hankepäivien alettua keskeneräistä ja suunnitelmien joissain kohdin ristiriidassa palvelutalojen arjen, tilojen ja asukkaiden kunnon kannalta. Suosituksena olisikin tulevaisuudessa toteuttaa hankkeen suunnittelu hyvissä ajoin etukäteen ja mahdollisuuksien mukaan palvelutalojen tiloihin ja asukkaiden kuntoon pohjaten. Kettusen 2009 (54-92) mukaan suunnittelu onkin yksi projektin tärkeimmistä vaiheista. Projektisuunnitelmasta tulisi ilmetä konkreettinen suunnitelma projektin etenemisestä sekä suunniteltujen tavoitteiden toteutuksesta ja saavuttamisesta.

Hankkeen nykyistä muotoa pääosin tuettiin vastauksissa ja vain hyvin pieniä muutoksi esimerkiksi virikkeellisuuden lisäämiseksi toivottiin tulevaisuudessa. Tämä olisi siis suosituksena, jota tukee myös Hiltunen (2015, 15-16), jonka mukaan hyvää mieltä tuottavan toiminnan järjestäminen tukee ikääntyneiden psyykkistä toimintakykyä.

Toinen hankkeen merkittävämpää muokkaamista vaativa toive koski hankkeen muokkaamista pidempiaikaiseksi säännölliseksi kontaktiksi, jossa opiskelijat säännöllisesti pitkän ajan kuluessa vierailisivat vanhusten luona. Tämän kaltainen pidempiaikainen kontakti myös tukisi ikääntyneiden hoitotyön kehittämistarpeita esimerkiksi Hiltusen (2015, 10) mukaan, joka suosittelee oppilaitosten ja työelämän yhteistyön lisäämisestä esimerkiksi opiskelijoiden toimesta tapahtuvina säännöllisinä käynteinä ja toimintakyvyn arviointina ikääntyneiden luona. Paasi-vaaran ym. (2013, 40) mukaan hankkeen kestot vaihtelevat viikoista vuosiin, joka sinällään tukisi hankkeen muokkaamista ehdotuksen suuntaiseksi. Hankkeella kuitenkin Kettusen (2009, 15) mukaan tulee selkeästi olla jokin ennalta määritelty tavoite, joka työskentelyssä pyritään saavuttamaan. Hankkeen kulku suunnitellaan etukäteen ja sille asetetaan aikataulu ja päätymispäivä. Täten hankkeen toteutus säännöllisenä ja arkisena kontaktina voisi asettaa haasteita selkeiden tavoitteiden asettamiselle sekä työn suunnittelulle ja aikataulutukselle. Myös Laurea-ammattikorkeakoulun hankkeissa olennainen Learning By Developing -oppimismallin mukainen kehittämispohjaisen oppimisen näkökulma voisi ehdotetussa muodossa jäädä heikommin edustetuksi.

9.1.3 Kyselyiden tulosten yhteenveto ja kehittämisehdotukset

Tässä osiossa käydään lävitse kaikki toiveet ja kehitysehdotukset, jotka opiskelijoiden ja ohjanneiden hoitajien kyselyjen tulosten perusteella nousivat merkittävimiksi huomionaiheiksi hankkeen kehittämisen näkökulmasta. Erytisen tärkeänä huomiona ja kehittämistarpeena voidaan ensimmäisenä nostaa esille tiedonkulun parantaminen ja toimivuuden varmistaminen tulevissa hankkeissa. Tässä hankkeessa tiedonkulku oli siinä määrin heikkoa, että tieto hankkeen sisällöstä ei saavuttanut opiskelijoita ohjanneita hoitajia. Sekä koululla että palvelutaloissa tulisi tähän kiinnittää erityistä huomiota, jotta tulevaisuudessa tiedonkulku olisi parempaa ja tieto saavuttaisi tehokkaasti kaikki hankkeen osapuolet. Tässä oli molempien vastaajaryhmien vastausten perusteella runsaasti kehitettävää.

Tiedonkulun kehittämisen kautta voitaisiin saada helpotusta myös toiseen ongelmaan, joka ilmeni ohjanneiden hoitajien epätietoisuutena opiskelijoiden tavoitteista ja roolista hankeviikoilla. Koulun toivottaisiin tiedottavan etukäteen paremmin palvelutalojen henkilökuntaa näistä asioista ja muutoinkin lisäävän yhteistyötä ja yhteydenpitoa palvelutaloihin. Tässä hankkeessa koulun ja palvelutalojen välinen yhteistyö nähtiin puutteellisena.

Opetuksen selkeyteen tulisi kiinnittää tulevaisuudessa myös erityistä huomiota. Vastauksista nousi esille toive saada tulevaisuudessa enemmän lähiohjausta, opetusta ja tukea hankeprosessin aikana. Ohjeistusten ja opetuksen tulisi olla selkeämpää ja erityisesti lähiohjausta tarvittaisiin enemmän etenkin, jos opiskelijat tulevissa hankkeissa ovat ensikertaa mukana vastaavanlaisessa projektissa. Selkeitä kirjallisia ohjeistuksia kaivattaisiin etenkin poikkeustilan-

teisiin enemmän ja hankeraportin rungon suositetaan olevan selkeämmin esillä hankkeen alusta asti. Myös tavoitteiden toivotaan olevan kirjattuna ylös etukäteen, jotta niistä saavat paremmin selkeyden sekä opiskelijat, että heitä palvelutaloissa ohjaavat hoitajat.

Suunnittelun osalta toivottiin etenkin ohjanneiden hoitajien taholta, että opiskelijat tulisivat tulevaisuudessa etukäteen tutustumaan palvelutalojen tiloihin ja asukkaisiin. Tällöin suunnitelmaa tehdessä olisi helpompi huomioida suunnitelmien sopivuus palvelutalojen arkeen ja asukkaiden kuntoon nähden. Osa opiskelijaryhmistä olikin käynyt tutustumassa palvelutaloissa hankkeen aikana ja koki sen erittäin hyödylliseksi. Tulevaisuudessa olisi hyvä painottaa kaikille opiskelijoille, että suunnittelun helpottamiseksi palvelutaloissa olisi hyvä käydä tutustumaan etukäteen ennen hankepäiviä.

Hankeryhmien kokoa ja tehtävienjakoa ryhmien sisällä olisi tulevaisuudessa myös hyvä pohtia uudelleen. Vastausten perusteella suurissa ryhmissä työnjako ei yhdessä laadituista hanketyön säännöistä huolimatta ollut tasaista. Kullekin ryhmälle ennalta sovittu projektipäällikkö ja sihteeri myös kuormittuivat hankkeen aikana helposti muita opiskelijoita enemmän. Tulevaisuudessa olisi tärkeää määritellä tehtävät tarkemmin ja varmistaa kaikkien opiskelijoiden tasapuolinen panostus hankkeeseen.

Hankkeen toivottiin tulevaisuudessa painottavan sisällöltään huomattavasti enemmän käytännön toimintaan ja hoitotyöhön kirjallisten töiden sijaan. Myös virikkeellisyyden lisäämistä toivottiin etenkin ohjanneiden hoitajien taholta. Molemmissa vastaajaryhmissä nousi esille toiveita siitä, että palvelutaloissa vietettäisiin pidempi aika. Opiskelijoiden taholta toivottiin myös sosiaalitaitokyselystä luopumista tai sen muokkaamista vapaammaksi keskusteluksi, sillä siitä ei heidän mukaansa oltu toivotulla tavalla kiinnostuneista palvelutaloissa. Hoitajien vastauksissa ei sosiaalitaitokyselyä mainittu lainkaan.

Palvelutaloissa hankkeen aikana pidettävä hankepalaveri tulisi vastausten perusteella jatkossa ajoittaa siten, että opiskelijoilla olisi tapaamisessa jo kertynyt kokemuksia ja kerrottavaa hankepäivien kulusta. Ensimmäisenä päivänä toteutettu hankepalaveri ei sinällään ole tarkoituksenmukainen, jos tarkoituksena on jakaa kokemuksia palvelutaloissa vietetyistä päivistä.

9.2 Eettiset näkökulmat

Tutkimusetiikan perusteissa määritellään, että tutkittavien henkilöiden sitä halutessa anonymiteetin säilyminen on valmiissa tutkimuksessa taattava. Tämä osaltaan myös edistää tutkimuksen laadullista lopputulosta, sillä anonymiteetin takaaminen rohkaisee tutkittavia henkilöitä puhumaan kokemuksistaan mahdollisimman suoraan ja rehellisesti. Täten tutkimuksen kannalta olennaisten tietojen kerääminen helpottuu. (Mäkinen 2006, 114.)

Aineiston säilyttämistä tutkijan tulisi anonymiteetin säilymisen näkökulmasta miettiä tarkkaan. Aina koko aineiston säilyttäminen ei ole tutkimuksen julkaisun jälkeen välttämätöntä. Jonkin toisen tutkijan toteuttama aineiston kriittinen analyysi toteutetaan yleensä hyvin pian tutkimuksen valmistuttua, jolloin pidempiaikaista arkistointia ei tarvita. Ennen kaikkea tutkittavien henkilöiden anonymiteetin säilyminen aineistossa on tärkeä varmistaa, jotta tutkittavien antamista tiedoista heille mahdollisesti myöhemmin koituvat haitat voidaan estää. (Mäkinen 2006, 120.)

Luottamuksellisuus tutkimuksessa tarkoittaa tutkittaville annettavaa lupaus siitä, että heidän henkilökohtaisia tietojaan ei levitetä ympäriinsä. Tutkittaville on tarkoin selvitettävä kuinka tämä lupaus käytännössä toteutuu tutkimuksen aikana ja ketkä tutkittavien antamiin tietoihin pääsevät käsiksi. (Mäkinen 2006, 115-116.)

Tarkempaa määritelmää luottamuksellisuuden käytännön toteutuksesta tarvitaan, sillä luottamuksellinen aineisto ei vielä itsessään kerro mitä tuo luottamuksellisuus käytännössä tarkoittaa. Luottamuksellinen aineisto voi esimerkiksi yhtä hyvin olla aineisto jota hyödyntää ainoastaan sen kerääjä kuin myös aineisto, joka arkistoidaan kokonaisen tiedeyhteisön käyttöön. (Kuula 2011, 88.)

Jos tutkija haastateltavilleen lupaa olevansa ainut aineiston näkevä ja ainut sitä tutkimukseensa hyödyntävä henkilö, katsotaan tuo lupaus lainvoimaiseksi. Kyseessä on yksilöity tietoinen suostumus, kun tutkija on tutkittavilleen kertonut myös tutkimuksen aiheesta ja sen tavoitteista. Luottamuksellisuus tuon kyseisen aineiston osalta tarkoittaa, että haastateltavat voivat luottaa tutkijan antamaan lupaukseen aineiston käytöstä. Aineistoa käsittelevät vain ne henkilöt, joista tutkittavia on informoitu, eikä lupauksen mukaisesti aineistoa saa antaa kenenkään muun, edes läheisen kollegan tutkittavaksi. (Kuula 2011, 89.)

Aineisto käytetään vain nimettyyn tarkoitukseen ja tutkimuksen valmistumisen jälkeen se hävitetään tai vaihtoehtoisesti sille haetaan arkistointilupa arkistointia varten. Olennaista luottamuksellisuuden täyttymisessä on luottamuksesta sovittujen asioiden täyttyminen, eikä niinkään sopimuksen sisältö. (Mäkinen 2006, 148.)

Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti. Teoriatietoon perehdyttiin huolellisesti ja sitä hyödynnettiin tutkimuksen taustana. Tuloksia tarkasteltiin ennakkoluulottomasti tavoitteena löytää aineistosta vastaukset tutkimuskysymyksiin vastauksia muuntelematta. Hankkeen aloituspäivänä opiskelijoille kerrottiin opinnäytetyön sisällöstä ja tulevasta kyselystä hankkeeseen liittyen. Vastaajille lähetettiin linkki kyselyyn sähköpostitse ja siihen liitettiin saatekirje, jossa kerrottiin yleisesti opinnäytetyöstä ja sen tarkoituksesta. Saatekirjeessä painotettiin myös tutkimuksen eettisiä

periaatteita. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja se tapahtui nimettömänä. Saatuja vastauksia käsiteltiin luottamuksella ja myös raportissa tulokset esiteltiin kokonaisuuksina, paljastamatta yksittäisten vastaajien henkilökohtaisia tietoja. Ainoastaan opinnäytetyön tekijät pääsivät käsiksi kyselyn vastauksiin.

9.3 Opinnäytetyön luotettavuus

Yksi tärkeimmistä tutkimuksen eettisistä periaatteista on tutkimuksen luotettavuus tulosten paikkansapitävyyden sekä niiden yleistettävyyden ja julkistamisen näkökulmasta tarkasteltuna. Tutkijan tulisi tutkimuksen edetessä koetella tulosten luotettavuutta viimeiseen asti pyrkimyksenä paljastaa tulosten virheellisyys ennen julkaisua. Mahdollisia virheitä ja niiden vaikutuksia tutkimustuloksiin ei myöskään saa peittää. Tulosten sovellettavuus käytännössä on tuotava korostetusti esille, jotta niitä voidaan hyödyntää niille pätevillä alueilla. (Mäkinen 2006, 102.)

Tulosten paikkansapitävyyden ja yleistettävyyden käyttöä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa on kritisoitu siksi, että käsitteet ovat syntyneet määrällisen tutkimuksen piirissä ja siksi käsitteävät lähes ainoastaan määrällisen tutkimuksen tarpeita (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136). Yksiselitteisiä ohjeita laadullisen tutkimuksen tarkasteluun ei siis ole, mutta muutamien tekijöiden huolellisesta tarkastelusta on tässä apua. Luotettavuutta arvioitaessa pohditaan tutkimuksen kohdetta ja tarkoitusta, mitä ollaan tutkimassa ja miksi, mitä sitoumuksia tutkijalla on tutkimukseen liittyen sekä kysymykset liittyen aineiston keruuseen, tiedonantajiin ja tutkija-tiedonantaja -suhteeseen. Luotettavuuteen vaikuttaa tutkimuksen aikataulu, aineiston analysoinnin menetelmät ja perusteet joilla tuloksiin ja johtopäätöksiin päästiin. Arvioidaan miksi juuri tämä toteutettu tutkimus on eettisesti laadukas ja miksi raportti on luotettava. Raportissa tuodaan myös ilmi millä tavoin tutkimusaineisto on kerätty ja analysoitu. Tekemisten yksityiskohtainen esilletuominen selkeyttää tulosten tarkastelua. Lukijat siis voivat arvioida tutkimuksen tuloksia tutkijan tutkimuksen toteutuksesta antamien tietojen avulla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140-141.)

Tässä opinnäytetyössä toteutettiin kysely yhdelle opiskelijaryhmälle ja heitä ohjanneille hoitajille Toimintakykyinen vanhus -hankkeen aikana. Tämän vuoksi tulokset eivät ole sovellettavissa kovin laajalle, mutta niitä voidaan kuitenkin hyvin Laurea-ammattikorkeakoulussa soveltaa juuri tämän hankkeen toteutuksen kehittämiseen, kuten opinnäytetyön tarkoituksena oli. Tulokset ovat jossain määrin sovellettavissa myös hankkeisiin, jotka toteutukseltaan ovat samankaltaisia ja jotka toteutuvat yhteistyössä samojen tahojen välillä kuin kevään 2015 Toimintakykyinen vanhus -hanke.

Kokemukset hanketyöskentelystä ovat henkilöiltä, jotka ovat osallistuneet hankkeen toteutukseen sen kaikissa vaiheissa. Heidän kokemuksensa juuri tämän hankkeen arvioinnissa ovat ainoita käyttökelpoisia tiedonlähteitä. Hanketta luotsaavia opettajia ei otettu kyselytutkimukseen mukaan, sillä heitä oli tässä hankkeessa vain kaksi, jolloin anonymiteetin varmistaminen tulosten käsittelyssä olisi ollut hyvin haastavaa.

Avoimet kysymykset e-kyselylomakkeessa mahdollistivat henkilökohtaisten kokemusten esille tuonnin ja tarkan käsittelyn, mikä lisää luotettavuutta nimenomaan henkilökohtaisten kokemusten selvittämisen näkökulmasta. Opinnäytetyön taustaan ja tarkoitukseen heijastaen tuloksia voidaan aineistonkeruun perusteella pitää luotettavina ja Toimintakykyinen vanhus -hankkeen kehittämiseen hyvin soveltuvina.

9.4 Opinnäytetyön prosessin pohdinta

Tutkimuskysymyksiä opinnäytetyössä oli selvittää opiskelijoiden ja heitä hankepäivillä ohjanneiden hoitajien kokemuksia oppimisesta, ohjaamisesta ja yhteistyön toimivuudesta hankkeen aikana. Vastaajaryhmille lähetettiin vastauspyyntö kyselyyn loppukeväästä ja kesän aikana sähköpostilla muistutuksia asiasta. Opiskelijoita tiedotettiin kyselystä myös viimeisen hanketapaamisen yhteydessä ja osalle ohjaavista hoitajista kyselystä informoitiin kasvotusten hankepäivien yhteydessä. Opiskelijoita vastasi kyselyyn hieman yli puolet ja vastausten perusteella pystyttiin tekemään kattavaa arviointia heidän kokemuksistaan hankkeesta. Ohjanneiden hoitajien pieni vastausmäärä saattoi puolestaan vaikuttaa tutkimustulosten luotettavuuteen, koska näin pienessä otannassa näkemys voi olla melko yksipuolinen. Vastaukset olivat kuitenkin monipuolisia ja kuvaavia, joten niiden avulla tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset.

Tutkimuksella saimme kerättyä toivotusti uutta tietoa kokemuksista Toimintakykyinen vanhus -hankkeesta. Tutkimuksen aineistonkeruuna käytetty e-kyselylomake saattoi kuitenkin rajoittaa hieman tulosten laatua. Esimerkiksi haastattelun muodossa toteutetussa tutkimuksessa olisi mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä, kun taas kyselyssä vastaukset saattavat jäädä yksipuolisiksi. Tämä nousi kyselyssä esille perustelujen puutteena joidenkin vastausten kohdalla. Tutkimuksesta saatua tietoa voidaan kuitenkin tutkimuksen tavoitteen mukaisesti käyttää hanketyöskentelyn kehittämiseen, jotta se tulevaisuudessa sujuisi entistä paremmin ja tukisi opiskelijoiden oppimista mahdollisimman hyvin.

Opinnäytetyön tekijät ovat opinnäytetyön kokonaisuuteen pääasiassa tyytyväisiä. Kehitettävää olisi ollut työskentelyn aikataulutuksessa ja suunnittelussa. Työskentelyn etenemisen olisi suuripiirteisen suunnitelman sijaan voinut määrittää paremmin ja eri vaiheiden toteutusta suunnitella yksityiskohtaisemmin. Myös yhteydenpitoa vastaajaryhmiin, etenkin ohjanneihin

hoitajiin olisi voinut olla enemmän. Aktiivisemmalla kontaktilla ja kanssakäymisellä kyselyvastoituksia olisi voitu saada enemmän.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia miten opinnäytetyön tutkimuksesta saatuja tietoja on hyödynnetty käytännössä ja onko kehittämissuositusten hyödyntämisellä ollut parantavaa vaikutusta hanketyöskentelyn sujuvuuteen. Tätä varten vaadittaisiin toinen vastaavanlaisesta hankkeesta kerätty kyselytutkimus, joka kertoisi tässä opinnäytetyössä esitettyjen kehityssuositusten toimivuudesta käytännössä.

Lähteet

Painetut lähteet

Eriksson, E., Häggman-Laitila, A. & Sarajärvi, A. 2009. Hyvän yhteistyöhankkeen edellytyksiä. Teoksessa Eriksson, E., Markkanen, A. & Tast, M. (toim.) Hankkeet hoitotyön korkeakoulutuksen ja työelämän yhteisenä muutosvoimana. Diakonia ammattikorkeakoulun julkaisuja. Julkaisusarja C Katsauksia ja aineistoja 16. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 13-25.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, S. & Huttunen, J. 1995 Johdatus kasvatustieteeseen. Helsinki: WSOY.

Kallioinen, O. 2008. Oppiminen Learning by Developing- toimintamallissa. Helsinki: Edita.

Kettunen, S. 2009. Onnistu projektissa. 2. painos. Helsinki: WSOY.

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka. Uudistettu painos. Jyväskylä: Vastapaino.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: Sisällönanalyysi. Teoksessa Janhonen, S. & Nikkonen, M. (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WS Bookwell, 26.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.

Paasivaara, L., Suhonen, M. & Virtanen, P. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Paasivaara, L., Suhonen, M. & Virtanen, P. 2013. Projektijohtaminen hyvinvointipalveluissa. 2. painos. Helsinki: Tietosanomat.

Pelin, R. 2009. Projektihallinnan käsikirja. 6. uudistettu painos. Helsinki: Projektijohtaminen Oy Risto Pelin.

Rekola, L. & Mattila, L-R. 2009. Yhdessä toimintatavan muutokseen. Teoksessa Eriksson, E., Markkanen, A. & Tast, M. (toim.) Hankkeet hoitotyön korkeakoulutuksen ja työelämän yhteisenä muutosvoimana. Diakonia ammattikorkeakoulun julkaisuja. Julkaisusarja C Katsauksia ja aineistoja 16. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 28-41

Sorvettula, M. 1998. Johdatus suomalaisen hoitotyön historiaan. Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Sähköiset lähteet

7 § 4.7.2013/546, Valioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista.

28.12.2012/980, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista.

Alastalo, H., Noro, A., Mäkelä, M. & Finne-Soveri, H. 2014. Kunnissa valmiudet toteuttaa vanhustalvvelulakia lisääntyneet- Vanhustalvvelulain toimeenpanon seurantalvvelutkimus. Viitattu 15.4.2015.

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/120401/THL_TUTI_27_2014_web.pdf?sequence=1

Eriksson, E., Merasto, M. & Korhonen, T. 2013. Sairaanhoitajakoulutuksen osaamisen tulevaisuus -hanke. Viitattu 19.4.2015.

http://minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2014/03/Liitteet/Sh-koulutuksen_tulevaisuus_esitys_OKM_110314.pdf

Henriksson, K., Korhakangas, M. & Mantere, P. 2014, 10-11. Kehittämispohjaisen oppimisen sovellus peruskouluille. Laurea julkaisut. Kuopio: Kopiojyvä 2014. Viitattu 2.9.2015.
<https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/26.%20Henriksson%20Korhakangas%20Mantere%20LbD4All%20opas.pdf>

Hiltunen, P. 2015. Ikääntyneiden hoitotyö Suomessa. Viitattu 14.4.2015.
http://www.hotus.fi/system/files/HOTUSJULKAISU_Hiltunen_2015.pdf

Kajander-Unkuri, S. 2015. Väitöstutkimus: Nurse competence of graduating nursing students. Lektio 13.2.2015. Viitattu 15.4.2015.
https://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/hoitotiede/ajankohtaista/Documents/lectio_Kajander-Unkuri.pdf

Kujala, M., Lipponen, V., Ruuskanen, I., Salminen, L. & Suikkala, A. 2014. Sairaanhoidajakoulutus tänä päivänä. Sairaanhoidajaliitto. Viitattu 16.9.2015.
[http://www.sairaanhoidajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoidaja-lehti/2_2008/muut_artikkelit/sairaanhoidajakoulutus_tana_paiv/.](http://www.sairaanhoidajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoidaja-lehti/2_2008/muut_artikkelit/sairaanhoidajakoulutus_tana_paiv/)

Opetusministeriö. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon, Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Viitattu 14.4.2015.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>

Raij, K. 2007. Learning by developing. Helsinki: Edita Prima 2007, 22-32. Viitattu 28.8.2015.
<https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/A58.pdf>

Raij, K. 2014. Learning by developing in higher education. Teoksessa: Raij, K. (toim.) 2014. Learning by Developing action model. Espoo: Grano 2014, 16. Viitattu 28.8.2015.
<http://ecahe.eu/assets/uploads/2015/06/36-Raij-LbD-Action-Model.pdf>

Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. 2013. Viitattu 19.4.2015.
http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Sairaanhoidajan_ammattillinen_osaaminen.pdf

Salmi, L. 2011. Learning by developing-mallin soveltaminen opintojen alussa. Teoksessa: Salmi, L. & Kupari, K. (toim.) 2011. Learning by Developing-Polkuja uudistuvaan opettajuuteen. Helsinki: Edita Prima, 84. Viitattu 26.8.2015.
<https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/B46.PDF#search=learning%20by%20developing>

STM 2008. Ikäihmisen palveluja. Viitattu 18.4.2015.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3672.pdf&title=Ikäihmisten_palvelujen_laatusuositus_fi.pdf

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. 2013. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:11. Viitattu 16.4.2015.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=6511564&name=DLFE-26915.pdf

Kuvat

Kuva 1: Kehittämispohjainen oppiminen - Learning by Developing (Henriksson, Korkiakangas & Mantere 2014, 10).	18
Kuva 2: Hankkeen vaiheet Kettusen (2009, 49) mukaan.	21

Kuviot

Kuvio 1. Opiskelijoiden oppimista kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka..	30
Kuvio 2. Opetuksen tasoa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.....	32
Kuvio 3. Yhteistyön toimivuutta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka....	34
Kuvio 4. Ohjanneiden hoitajien toimintaa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	35
Kuvio 5. Hankkeen toteutusta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	36
Kuvio 6 Yhteistyötä hankeprosessissa kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	37
Kuvio 7. Ohjaussuhdetta kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	38
Kuvio 8. Opiskelijoiden oppimista kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka..	39
Kuvio 9. Hankeprosessia kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	40
Kuvio 10. Toiveita ja kehitysehdotuksia kuvaavat yläluokat ja yläluokkia yhdistävä pääluokka.	41

Liitteet

Liite 1. Sosiaalitaitokysely	57
Liite 2. Tutkimuslupa Laurea-ammattikorkeakoululta	73
Liite 3. Tutkimuslupa Hyvinkään perusturvalta.....	76
Liite 4. Kyselylomakkeen saatekirje.....	77
Liite 5. Kysymykset opiskelijoille	78
Liite 6. Kysymykset opiskelijoita ohjanneille hoitajille	79
Liite 7. Esimerkki sisällönanalyysin toteuttamisesta	80

Liite 1. Sosiaalitaitokysely

Ikääntyneen asiakkaan kokemuksia hoidosta ja päivän sisällöstä

Hyvä oma-/ vastuuhoitaja!

Tervetuloa vastaamaan ikääntyneen asiakkaan kyselyyn!

Haastattelutilanteen on hyvä olla kiireetön hetki rauhallisessa tilassa. Sen tarkoituksena on lisätä vuoro-vaikutusta asiakkaan ja hänen oma-/ vastuuhoitajansa välillä sekä auttaa hoitohenkilökuntaa kartoittamaan asiakkaidensa mieltymyksiä, mielipiteitä ja kokemuksia hoidosta/päivän sisällöstä. Haastattelun avulla oma-/vastuuhoitaja tutustuu asiakkaansa tapoihin ja tottumuksiin myös ajalta, joilloin hän kykeni vielä asumaan omassa kodissaan. Näitä taustatietoja hyödyntämällä on mahdollista parantaa asukkaan elämänlaatua hoitokodissa.

Esitä asiakkaalle yksi kysymys kerrallaan. Valitse sen jälkeen kyselyn vastausvaihtoehdoista hänen vastaustaan parhaiten kuvaava vaihtoehto. Mikäli et löydä sopivaa vaihtoehtoa, voit kirjoittaa asiakkaan omin sanoin "Muu, mikä?" -kohtaan.

Jos asiakas ei ymmärrä kysymystä, voit kertoa sen hänelle omin sanoin.

Parhaimmillaan pieni hetki ajastasi on sekä asiakkaallesi että sinulle itsellesi mittaamattoman arvokas. Mukavia yhteisiä hetkiä!

1. Tehdäänkö hoitokodissa asioita, joista pidät?

- aina
- joskus
- ei koskaan

2. Mitkä asiat hoitokodissa ovat mukavia? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- kaikki mukava toiminta yleensä
- joku tietty väline tai tavara (esim. peli, kirja tms.)
- piirtäminen ja/tai maalaaminen
- askartelu
- laulaminen, musiikki
- tehtävät (esim. muistipelit, lukeminen, tietokilpailut)
- pelaaminen (lautapelit, palapelit)
- aamupiiri, lukuhetket tai muu hoitohenkilökunnan ohjaama toiminta
- jumppa tai muu liikunta
- ruoka, syöminen
- lepoaika, päiväunet
- ulkoilu ja ulkoilulajit
- grillaaminen, makkaranpaisto
- puutarhanhoito, kasvimaalla puuhailu

- keinuminen, ulkona istuskelu
- internetin käyttö
- sanomalehtien lukeminen
- aikakauslehtien lukeminen
- television katsominen yleensä
- jonkun televisiosarjan/ohjelman katsominen, mikä?
- retket
- asuinkaverit ja ystävät
- hoitajat ja muu henkilökunta jne.
- muu, mikä?
- ei mikään
- en osaa sanoa

3. Entä omassa kodissa? Mitkä asiat siellä olivat mukavia? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- kaikki, paljon mukavia juttuja
- kotona oleskelu yleensä
- joku tietty väline tai tavara (esim. peli, kirjat tms.)
- tietokoneen käyttäminen, internetin käyttö
- askartelu, piirtäminen ja/tai maalaaminen
- lukeminen, kirjoja, lehtiä (mielilukeminen? lehti?)
- äänikirjojen kuuntelu
- musiikin kuuntelu (mielimusiikkisi?)
- musiikin soittaminen jollakin instrumentilla, millä?
- radion puheohjelmien kuuntelu
- puhelimessa puhuminen omaisten ja ystävien kanssa
- pelaaminen (lautapelit, palapelit, korttipelit jne.)
- pelaaminen tietokoneella
- televion katsominen (mieliohjelmasi?)
- ulkoilu, pyöräily, lenkkeily, sauvakävely
- syöminen, hyvä ruoka/ruokalaji
- ravintolassa tai kahvilassa syöminen
- tapaaminen muiden ikääntyneiden kanssa
- harrastuksissa käyminen (jumppakerhot, kuntosalit, ikäihmisten kerhot)
- opiskelu esim. työväen/kansalaisopistossa
- ystävien vierailut kotiin

- perheenjäsenten tai muiden läheisten kanssa oleminen, pelaaminen, lukeminen, ulkoilu jne.
- kotityöt (esim. leipominen, ruuanlaitto, siivoaminen) mitä mieluiten?
- pihatöissä, kasvimaalla puuhailu
- lemmikkien kanssa leikkiminen ja ulkoilu
- viikonloppuretket, matkustaminen
- muu, mikä?
- ei mikään
- en osaa sanoa

4. Mitä olet harrastanut kotona?

5. Mitkä asiat ovat ikäviä hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- joku tietty yhteinen hetki - ohjattu toiminta esim. piiri- tai lauluhetki, askartelu, jumppa, pelit, bingo

Mikä erityisesti?

- nimittely, haukkuminen, huutaminen, rumat sanat - kiusaaminen yleensä
- töniminen, toisen satuttaminen
- ryhmän ulkopuolelle jättäminen
- komentelu, käskeminen
- riitely, kun asuinkumppanit riitelevät keskenään
- lapsena kohteleminen, vähättely
- hoitohenkilökunnan sinuttelu
- hoitohenkilökunnan asettamat rajat (esim. nukkumaanmenoajat, ulkoilukielto)
- hoitajien pahantuulusuus
- suljetut ovet
- minulla ei ole omaa puhelinta
- minulla ei ole omaa televisiota
- minulla ei ole omaa huonetta
- en saa tarpeeksi apua
- en saa tarpeeksi huomiota hoitajilta
- avunpyyntöihini ei vastata riittävän nopeasti
- en saa riittävästi särkylääkkeitä
- en tapaa lääkäriä riittävän usein
- nukkuminen, päiväunet, lepohetket
- tekeminen yleensä, joutuu tekemään itse
- ei mitään tekemistä, tylsistyminen

- ulkoilu
- hoitohenkilökunnan työkeys, välinpitämättömyys
- jos moni on poissa, jos asuintoveri on poissa
- pitkät päivät odottamista ja/tai ikävä omaisia
- kova melu, vaikeus keskittyä
- joku paha ruokalaji tai ruoka-aine
- muu, mikä
- en osaa sanoa
- ei mikään

6. Entä omassa kodissasi. Mitkä asiat olivat ikäviä kotona? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- riitely, tappelu, huutaminen tai muu ikävä asia (satuttaminen yleensä) omaisten tai hoitajien kanssa, tai kun läheiset ja/tai hoitajat olivat vihaisia tai pahalla tuulella
- hoitohenkilökunnan ja/tai omaisten asettamat rajat (esim. nukkumaanmenoajat, ulkoilukielto), komentaminen, kieltäminen, "rangaistukset"
- hoitohenkilökunnan työkeys, välinpitämättömyys
- yksin oleminen, ystävien puute
- tekemisen puute, ei ollut mitään tekemistä
- päiväunet, nukkuminen, nukkumaan meneminen, univaikeudet
- siivous, kotityöt
- jos itse tai joku muu oli sairas
- aamulla herääminen, pukeminen, päivätoimintaan tai muuhun kerhoon lähteminen
- kun omaiset tai hoitaja olivat poissa, lomalla tai lähtivät jonnekin
- en saanut riittävästi apua kotiin
- minua ei kuunneltu tarpeeksi omista asioistani
- minulla oli rahahuolia
- muu asia, mikä?
- en osaa sanoa
- ei mikään

7. Onko sinulla mielekästä toimintaa tarpeeksi hoitokodissa?

- aina
- joskus
- ei koskaan

Vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet

8. Onko sinulla ystäviä tai tuttavuuksia hoitokodissasi?

- aina

joskus

ei koskaan

9. Mitä mukavaa teet ystävien ja tuttavien kanssa hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

juttelen, keskustelen päivän tapahtumista

muistelen menneitä asioita

askartelen, piirrän, maalaan

pelaan korttia, pelejä, bingoa tms.

tehdään yhdessä jotakin muuta asiaa esim. mennään syömään, katsotaan muiden tekemistä jne.

ulkoilen, kävelen

hoidan pihaa, kasvimaata

jumppaan

käyn kuntosalilla

surffaan internetissä

soitan jotain instrumenttia

kuuntelen musiikkia levyiltä tai radiosta

kuuntelen radion puheohjelmia

kuuntelen äänikirjoja

laulan

katselen valokuvia

katselen televisiota

katselen elokuvia

teen käsitöitä/puutöitä

en osaa sanoa

muuta, mitä?

10. Mitä mukavaa teit ystäväsi kanssa kotona? (voit valita useamman vaihtoehdon)

juttelin, keskustelin päivän tapahtumista

muistelin menneitä asioita

askartelin, piirsin, maalasin

pelasin lautapelejä, palapelejä, korttia, bingoa tms

pelattiin tietokonepelejä, surffattiin netissä

katsottiin televisiota

käytiin ulkona syömässä, kahvilla

ulkoiltiin, käveltiin yhdessä

hoidin pihaa, kasvimaata

- jumppasin
- kävin kuntosalilla
- soitin jotain instrumenttiä, mitä?
- lauloin
- katselin valokuvia
- katselin televisiota
- katselin elokuvia
- kuuntelin musiikkia levyiltä tai radiosta
- kävin matkoilla
- kävin järjestetyillä retkillä
- tein käsitöitä/puutöitä
- osallistuin yhdistysten tai kerhojen toimintaan
- en osaa sanoa
- muuta, mitä?

11. Mitä ikävää on tapahtunut muiden asukkaiden kanssa hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- jotkut ovat tönineet, lyöneet
- jotkut pilaavat toisten keskustelutuokiot, yhteiset hetket
- toisten keskustelujen ulkopuolelle jättäminen
- kiusaaminen, nimittely, haukkuminen, rumat sanat
- riitely ja tappelut
- joku asuinkaveri määräälee ja pomottaa
- kinaa ja riitaa hoitajien kanssa
- vahingossa satuttaminen: kaatuminen, pieni tapaturma
- seksuaalista ahdistelua
- epämiellyttävää käytöstä, sotkemista
- ruokailuhetkien häiritsemistä
- omaan huoneeseen on menty luvatta
- omia tavaroita on viety
- meteliä, huutelua
- muu, mikä?
- en osaa sanoa
- ei mikään

12. Kuunteleeko hoitohenkilökunta, kun sinulla on asiaa?

- aina

joskus

ei koskaan

13. Mitä on kiva tehdä hoitajien kanssa hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

kaikkea

keskustella kahden kesken

muistella menneitä

katsella vanhoja valokuvia

syödä yhdessä hoitajien kanssa

laulaa yhdessä

kuunnella musiikkia

käydä kuntosalilla

katsella yhdessä televisiota

katsella yhdessä elokuvia

laulaa karaokea

käydä hautausmaalla

käydä kaupoissa, torilla

käydä konsertissa

käydä teatterissa

käydä taidenäyttelyssä

käydä ravintolassa

käydä kahvilassa

pelata korttia, bingoa, lautapelejä, tehdä palapelejä

ulkoilla

hoitaa pihaa/kasvimaata

askarrella, piirtää, maalata

lukea yhdessä lehtiä, kirjoja, runoja

tehdä arkiaskareita ja töitä; osallistua ruuanlaittoon, leipoa, kattaa pöytä jne.

pelata tietokoneella, surffata tietokoneella

ei mitään

en osaa sanoa

muuta, mitä?

14. Mitä haluaisit tehdä yhdessä omaistesi kanssa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

mitä vaan, olla yhdessä

keskustella kahden kesken

- muistella menneitä
- katsella vanhoja valokuvia
- syödä yhdessä
- laulaa yhdessä, laulaa karaokea
- kuunnella musiikkia
- käydä kuntosalilla
- katsella yhdessä televisiota
- katsella yhdessä elokuvia
- käydä haustausmaalla
- käydä kaupoissa, torilla
- käydä konserteissa
- käydä teatterissa
- käydä taidenäyttelyssä
- käydä ravintolassa, kahvilassa
- ulkoilla
- hoitaa pihaa/kasvimaata
- tehdä arkiaskeita ja töitä; osallistua ruuanlaittoon, leipoa, kattaa pöytää jne.
- askarrella, piirtää, maalata
- lukea
- pelata lautapelejä, tehdä palapelejä
- pelata tietokoneella, surffata tietokoneella
- käydä uimassa, jääkiekko otteluissa tai muussa paikassa
- mennä/lähteä reissuun tai matkalle
- en osaa sanoa
- muuta, mitä?

Turvallisuuden tunne ja hyvinvointi

15. Pelottaako tai huolestuttaako sinua jokin asia hoitokodissa?

- kyllä
- ei

16. Mikä asia on pelottanut tai huolestuttanut hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- kiusaaminen, kiusatuksi tuleminen
- joku tai jotkut asukkaat
- tappelu, riitely

- kovat äänet
- pimeä
- jonkun hoitajan käytös
- kovat kivut ja tuskat
- toisten apuun turvautuminen
- kuolema
- ajatus onnettomuudesta tai tapaturmasta esim. kaatuminen
- rahojen riittäminen
- varkaat
- ukkonen
- sähkökatkot
- ruokasaliin tai johonkin yhteiseen tapahtumaan meneminen
- muu, mikä?
- en osaa sanoa
- ei mikään

17. Pelottiko tai huolestuttiko sinua jokin asia kotona asuessasi?

- kyllä
- ei

18. Mikä asia on pelottanut tai huolestuttanut kotona? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- yksinäisyys, turvattomuus
- kovat kivut, tuskat
- toisten apuun turvautuminen
- kuolema
- rahojen riittäminen
- paha uni, painajaiset, nukkumaan meneminen, herääminen yöllä
- kovat äänet
- koirat, hämähäkit, hiiret tai muut eläimet
- joku paikka tai esine esim. yläkerta, vintti, taulu
- varkaat, ryöstöt
- ukkonen
- kotihoiton tai muut sinua auttamaan tulleet henkilöt
- omaisten suuttuminen, riidat
- ajatus onnettomuudesta tai tapaturmasta esim. kaatuminen
- riidat ystävien kesken

- television väkivaltaohjelmat, uutisista kuulemasi suuret katastrofit, sotatilat
- sodan alkaminen, luonnonkatastrofit
- muu, mikä?
- en osaa sanoa
- ei mikään

19. Lohduttaako henkilökunta sinua hoitokodissa, kun sinua itkettää tai kun on paha mieli?

- aina
- joskus
- ei koskaan
- minua ei itketä koskaan
- hoitajat eivät ole tienneet, kun olen itkenyt salaa

20. Onko hoitokodissa meteliä tai liian kovaaäänistä musiikkia?

- sopivasti
- joskus tai jonkin verran
- liikaa

21. Soitetaanko hoitokodissa mielimusiikkiasi?

- ei
- kyllä, mitä?

22. Mihin paikkaan menet, kun haluat olla rauhassa tai yksikseen hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- omaan huoneeseeni
- sohvalle, sänkyyn
- johonkin tiettyyn huoneeseen esim. eteisaulaan, ruokasaliin, olohuoneeseen jne.
- ulkona johonkin tiettyyn paikkaan esim. keinuun, puutarhaan
- piiloudun yleisiin tiloihin
- laitan korvat lukkoon
- en mihinkään
- en halua olla yksin ei siellä ole mitään sellaista paikkaa
- en osaa sanoa
- muualle, mihin?

23. Mikä ruokailussa on parasta hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- syöminen, vatsa tulee täyteen
- on hyvää ruokaa, kaikki on hyvää
- joku hyvä ruokalaji, jälkiruoka, välipala
- oma aktiivisuus; oma paikka
- ruoka-apulaisena/kattamisessa mukana oleminen jne.

- kaikki syövät yhdessä, saa jutella pöytäkaverin kanssa, nauraminen jne.
- hiljaa, rauhallisesti oleminen, ruokailuhetki on kiireetön
- ruokaa saa ottaa itse ja saa syödä niin paljon kuin haluaa
- hoitaja syö samassa pöydässä/tilassa kanssamme
- ruokailutilassa soi miellyttävä musiikki
- pöytä katetaan kauniisti, kauniit astiat
- tilanne on kodinomainen
- saa tarpeeksi ruokaa enkä koe itseäni nälkäiseksi
- ruuan ulkonäkö on herkullinen
- en osaa sanoa
- ei mikään
- muu mikä?

24. Mistä ruuasta pidät eniten hoitokodissa?

25. Mistä jälkiruuasta pidät eniten hoitokodissa?

26. Mistä et pidä ruokailussa hoitokodissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- en osaa sanoa
- jostakin tietystä ruokalajista
- jos on pahaa tai kylmää ruokaa
- jos ruoka on liian suolatonta, mautonta
- jos on liikaa meteliä/liika meteli tai huutaminen
- jos joku häiritsee
- kun on kiire ja henkilökunta hosuu
- kun henkilökunta ei ole paikalla ruokailutilanteessa
- kun henkilökunta ei syö yhdessä asukkaiden kanssa
- vierustoveri sotkee ja ottaa ruokaa toisten lautasilta
- ruokailutilassa soi epämiellyttävä musiikki
- pöytä ei ole kauniisti katettu, astiat eivät ole kauniita
- tilanne ei ole kodinomainen
- ruoka tarjoillaan teräskärryistä ja annostellaan valmiiksi
- en saa tarpeeksi ruokaa
- en ehdi syömään kaikkea mitä haluaisin
- minua ei auteta tarpeeksi ja jään nälkäiseksi
- tunnen itseni usein nälkäiseksi

- ruuan ulkonäkö ei ole houkutteleva
- jos saa ruokaa viimeiseksi
- ei ole sellaista asiaa
- muusta, mistä?

27. Mistä ruuasta pidät vähiten hoitokodissa?

28. Mistä jälkiruuasta pidät vähiten hoitokodissa?

29. Entä kotona. Mikä ruokailussa oli parasta kotona? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- vatsa tuli täyteen, ei tarvinnut olla nälissään
- oli hyvää ruokaa, kaikki oli hyvää
- joku hyvä ruokalaji, jälkiruoka, välipala
- itse tehty ruoka
- tehtiin ruokaa yhdessä ystävän/omaisen kanssa
- syötiin yhdessä, juteltiin
- hiljaa, rauhallisesti oleminen, kukaan ei metelöinyt
- sai syödä rauhassa kiireettömästi
- sai itse valita mitä halusi syödä
- kotiruoka oli parempaa
- ruuan tuoksu houkutteli syömään
- kodikkuus, kaunis kattaus
- voi valita ruokaseuransa
- voi pyytää ystäviään syömään
- en osaa sanoa
- ei mikään
- muu asia, mikä?

30. Mistä et pitänyt ruokailusta kotona? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- pidin kaikesta
- jos ateriapalvelusta tuli mautonta ruokaa
- jos ruoka oli kylmää ja/tai tuli myöhässä
- jos ruuassa ei ollut tarpeeksi suolaa tai mausteita
- olin usein nälkäinen
- kun omaiset tai hoitajat käskivät syömään tai maistamaan, komentelivat tai asettivat muita rajoituksia syömiseeni
- meteli ja jos joku häiritsi ruokailua
- muusta asiasta, mistä?

jostakin tietystä ruokalajista, mistä?

en osaa sanoa

ei mikään

31. Mikä saa sinut hyvälle mielelle yleensä? (voit valita useamman vaihtoehdon)

melkein kaikki asiat, kiva tekeminen

ulkoilu

pelaaminen (esim. lautapelit, palapelit, korttipelit)

askartelu

kun saa lahjoja, syntymäpäivät, nimipäivät

jouluku, pääsiäinen, muut juhlapyhät

puoliso, lapset, lapsenlapset, sisarukset

läheiset ystävät

mukava hoitaja

omaisten kanssa oleminen tai muu tekeminen yhdessä

ystävät ja tuttavat yleensä tai heidän kanssaan tekemiseen liittyvät asiat

hoitajien kanssa yhdessä oleminen

keittiö- tai muut askareet hoitokodissa

muiden auttaminen

hassuttelu, nauraminen

syömiseen liittyvät asiat esim. hyvä ruoka, jälkiruoka, herkut, ruokailu

halaaminen, rakkaus

hyvä olo, iloinen ilmapiiri, pirteä olo

kun omaiset tai joku muu lohduttaa

ulkona pelaaminen

television katseleminen

retket

liikkuminen

yhteinen lomailu omaisten tai ystävien kanssa

tietokoneella surffaaminen ja/tai pelaaminen

muu, mikä

32. Tiedätkö kuka on oma-/vastuuhoitajasi?

kyllä

en

Taustakysymyksiä oma-/vastuuhoitajille

Kiitos asiakkaasi haastattelusta!

Seuraavat kysymykset on tarkoitettu asiakkaan oma-/vastuuhoitajille. Osa kysymyksistä on taustakysymyksiä ja osalla kartoitetaan asiakkaiden kokemuksia hoitokodin arjen käytännöistä.

33. Missä kunnassa hoitokotinne (tai laitoksenne) sijaitsee?

- Hanko
- Hyvinkää
- Inkoo
- Järvenpää
- Raasepori
- Karjalohja
- Karkkila
- Kerava
- Kirkkonummi
- Lohja
- Mäntsälä
- Nummi-Pusula
- Nurmijärvi
- Pornainen
- Siuntio
- Tuusula
- Vihti

34. Minkä niminen hoito-/ryhmäkotinne on?

35. Haastatellun asiakkaasi ikä

- alle 65 vuotta
- 65-74 vuotta
- 75-84 vuotta
- 85-94 vuotta
- yli 95 vuotta

36. Asiakkaasi sukupuoli

- nainen
- mies

Arvioi asiakkaasi keskimääräistä päivittäistä tai viikoittaista ajankäyttöä seuraavissa kysymyksissä:

37. Kuinka monta tuntia asiakkaasi nukkuu öisin?

- tuntia keskimäärin
- 4
 - 4½
 - 5
 - 5½
 - 6
 - 6½
 - 7
 - 7½
 - 8
 - 8½
 - 9
 - 9½
 - 10
 - 10½
 - 11
 - 11½
 - 12
 - 12½
 - 13

38. Kuinka paljon asiakkaasi viettää aikaa päivittäin katsoen televisiota?

0 ½ 1 1½ 2 2½ 3 3½ 4 4½ 5
tuntia päivässä keskimäärin

39. Kuinka paljon asiakkaasi viettää aikaa päivittäin muiden asukkaiden seurassa?

0 ½ 1 1½ 2 2½ 3 3½ 4 4½ 5
tuntia keskimäärin päivässä

40. Kuinka paljon asiakkaasi liikkuu päivässä/viikossa ryhmäkodin ulkopuolella? (ulkona, harrastuksissa, omaisten tai ystävien luona jne.)

0 ½ 1 1½ 2 2½ 3 3½ 4 4½ 5
tuntia keskimäärin päivässä
tuntia keskimäärin viikossa

41. Kuinka usein asiakkaasi syö yhdessä muiden asukkaiden kanssa?

0 1 2 3 4 5 6 7
kertaa vuorokaudessa keskimäärin

42. Kuinka monta tuntia hän on iltapalan ja aamiaisen välissä ilman ravintoa?

7 7½ 8 8½ 9 9½ 10 10½ 11 11½ 12 12½ 13
tuntia keskimäärin

43. Onko asiakkaasi tyytyväinen asumiseen hoitokodissa?

- kyllä
 ei

44. Mitkä asiat hänen puheissaan nousevat useimmin esille negatiivisina?

45. Mitä asioita hän eniten kehuu hoitokodissa?

46. Tunnetko asiakkaasi omaisia ja ystäviä?

- kyllä
 en

47. Kuinka usein olet yhteydessä heihin asiakastasi koskevissa asioissa?

Omia ajatuksia haastattelusta!

48. Haastattelu oli asiakkaallesi

- sopivan pitkä
 liian pitkä

49. Onko asiakkaallasi todettu muistisairaus?

- kyllä
 ei

50. Jos asiakkaallasi on todettu muistisairaus, niin kuinka usein arvioit sen vaikuttaneen asiakkaasi vastauksiin?

- hieman, mutta ei merkittävästi
 melko paljon

erittäin paljon

51. Minkälaisia asioita asiakkaasi on tehnyt omassa kodissaan, joita hänen olisi mahdollista tehdä edelleen myös hoitokodissa edes ajoittain? Aiotko tehdä jotain mahdollistaaksesi tuttujen ja mielihyvää tuottavien asioiden palauttamisen hänen nykyiseen elämäntilanteeseensa hoitokodissa?

52. Saitko selville sellaisia asioita asiakkaastasi, joita et ole ennen tiennyt tai joita et jostain syystä ole aiemmin tullut ajatelleeksi?

kyllä

en

Kiitos vastauksistanne!

Liite 2. Tutkimuslupa Laurea-ammattikorkeakoululta

Tutkimuslupa

1 (3)

1.9.2015

Nimi: Haarala Elina, Kokkonen Anja	
Tehtävä/virka-asema/oppiarvo: Terveystieteiden ja sairaanhoitajaopiskelijatutkinto, sairaanhoitajaopiskelijatutkinto	
Osoite:	
Puhelinnumero: Elina 0407510244, Anja 0445755359	
Sähköposti: elina.haarala@laurea.fi , anja.kokkonen@laurea.fi	
Päiväys: 5.5.2015	
Työn [tutkimuksen, opinnäytetyön, jatkotutkinnon] tekijä/t:	Haarala Elina Kokkonen Anja
Koulutusohjelma/ korkeakoulu/ yllöppö:	Hoitotyön koulutusohjelma Laurea-ammattikorkeakoulu
Toimipiste:	Hyvinkää
[tutkimuksen, opinnäytetyön, jatkotutkinnon] Ohjaaja/ohjaajat:	Johanna Lehti
Työn/tutkimuksen nimi:	Toimintakykyinen vanhus-hankkeen arviointi ja kehittäminen
Tavoitteet/ tutkimusongelma:	<p>Tavoitteena opinnäytetyössä on Learning by Developing- oppimismallin mukaisen hanketyöskentelyn kehittäminen Laurea-ammattikorkeakoulussa entistä toimivampaan suuntaan Kevään 2015 Toimintakykyinen vanhus-hankkeen arvioinnin pohjalta.</p> <p>Tutkimustehtävänä on selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden ja opiskelijoita Hyvinkään palvelutaloissa ohjaavien hoitajien henkilökohtaisia kokemuksia hanketyöskentelystä ohjaamisen, oppimisen ja yhteistyön näkökulmasta Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa keuhällä 2015.</p> <p>Aineistosta analysoidaan induktiivisen sisällönanalyysin menetelmin opiskelijoiden ja ohjaavien hoitajien kokemukset erikseen ja lopuksi myös verrataan näitä kokemuksia toisiinsa kokemusten yhteneväisyyksien ja erojen tarkastelemiseksi, jotka kehittämisen kannalta ovat myös olennaisia, jotta hanketta voidaan kehittää kaikkien osapuolien kannalta toimivampaan suuntaan. Saatuja tuloksia peilataan myös kerättyyn teoretiseen tietoon, joka on tutkimussuunnitelman Teoreettinen viitekehys -osiossa esitelty. Tutkimuksen tulosten ja vertailujen pohjalta kootaan lopuksi johtopäätökset ja kehittämisohjeet hanketyöskentelyn kehittämiseksi.</p>

1.9.2015

<p>Tarvittavien tietojen / aineistojen määrittely: Tarkka rajaus mitä tietoja tarvitaan, missä tiedostomuodossa ne tarvitaan ja miten tiedot toimitetaan tutkimusluvan hakijoille:</p>	<p>Tutkimuksen aineisto kerätään E-kyselylomakkeen avulla sähköisesti lähettämällä linkki saatekirjeineen kyselyyn vastaaville opiskelijoille ja palvelutalojen ohjaaville hoitajille. Kysely toteutetaan Hyvinkään sairaanhoitajaopiskelijoiden ryhmälle <u>SHB215KA</u>. E-lomake sivustolla opinnäytetyön tekijät pääsevät henkilökohtaisin tunnuksin käsittelemään vastauslomakkeita.</p> <p>Kyselyllä haetaan tietoja opiskelijoiden ja opiskelijoita palvelutaloissa ohjaavien hoitajien henkilökohtaisista kokemuksista Toimintakykyinen vanhus-hankeessa. Tarkastelussa on oppiminen (tärkeimmät asiat mitä hanke on opiskelijoille opettanut), yhteistyö (opiskelijoiden, opettajien ja palvelutalojen välinen yhteistyö ja käytännön järjestelyt), ohjaus (opiskelijoiden ja ohjaavien hoitajien välinen ohjaussuhde, sekä opiskelijoiden ja opettajien välinen ohjaussuhde) sekä opiskelijoiden ja ohjaavien hoitajien omat kehitystoiveet hankkeeseen.</p>		
<p>Aikataulu (noin kahden kuukauden tarkkuudella):</p>	<p>Tammi-helmikuu 2015- Opinnäytetyön aloitus, aiheanalyysi Maalis-huhtikuu 2015- Tutkimussuunnitelman teko, hanketapaamiset Touko-kesäkuu 2015- Tutkimusluvan anominen ja kyselytutkimuksen toteutus E-kyselyn muodossa Kesäkuu - Syyskuu 2015- Kyselyiden purku ja analysointi ja raportin teko Lokakuu 2015- Opinnäytetyön viimeistely ja julkaisuseminaari</p>		
<p>Liitteet (edellytetään: tutkimussuunnitelma, kyselylomake, teema-haastattelurunko jne.):</p>	<p>Liitteenä sähköpostissa Tutkimussuunnitelma, jonka liiteosiossa myös kyselylomakkeet sekä opiskelijoille, että opetajia ohjaaville hoitajille.</p>		
<p>Päätöksentekijä täyttää Laureassa</p>	<p>Tutkimuslupa myönnetään</p>	<p>X) Tutkimuslupaa ei myönnetä</p>	
	<p>Perusteet</p>		
<p>Päätöksentekijä nimi ja päivämäärä</p>	<p>Hilkka Heinonen 6.5.2015</p>		

Tutkimusluvan myöntämisen ja tietojen/aineiston luovuttamisen ehtona on se, että tutkimuksen/selvityksen tekijä sitoutuu huolehtimaan tietojen käsittelystä ottaen huomioon henkilötietojen käsittelyä ja yksityisyyden suoja koskevan lainsäädännön. Tutkimuksen/selvityksen tekijä on velvollinen käyttämään tietoja/aineistoa luottamuksellisesti ja ainoastaan tämän tutkimuksen/selvityksen toimeksiannoksi sekä turvaamaan tarkasteltomiensa henkilöiden intimitoitin ja anonymitoitin. Tutkimuksen/selvityksen toteuttamisen jälkeen aineisto hävitetään asianmukaisella tavalla.

Jos tutkimuksessa syntyy henkilötietolain mukainen henkilörekisteri, tulee liittoon olla myös tietoollisen tutkimuksen rekisterisoloisto (HotiL (523/99) 105 ja 145) tai rekisterisoloisto (HotiL (523/99) 105). Tarvittaessa hakemuksen liittoon tulee olla myös tutkimusottimen onnakoarviointilausunto.

Tutkimuslupa

3 (3)

1.9.2015

Tutkimusluvan hakija toimittaa myönteisen päätöksen henkilölle, joka vastaa aineiston luovuttamisesta Laurea-ammattikorkeakoulun sovelluksesta. Tässä yhteydessä tutkimusluvan saanut sopii myös esim. kyselyjen lähettämisen käytännön toteuttamisesta.

Liite 3. Tutkimuslupa Hyvinkään perusturvalta

Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveysjohtajan päätös § 84 27.05.2015

084/Tutkimuslupa/ Toimintakykyinen vanhus- hankkeen arviointi ja kehittäminen

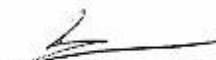
(Valmistelija: Hallintosihteeri Hanna Viuhko, p. 019 459 4972)

Laurea ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat Elina Haarala ja Anja Kokkonen hakevat tutkimuslupaa liittyen opinnäytetyöhönsä "Toimintakykyinen vanhus-hankkeen arviointi ja kehittäminen".

Tavoitteena opinnäytetyössä on Learning by Developing- oppimismallin mukaisen hanketyöskentelyn kehittäminen Laurea- ammattikorkeakoulussa entistä toimivampaan suuntaan kevään 2015 Toimintakykyinen vanhus-hankkeen arvioinnin pohjalta.

Tutkimustehtävänä on selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden ja opiskelijoita Hyvinkään palvelutaloissa ohjanneiden hoitajien henkilökohtaisia kokemuksia hanketyöskentelystä ohjaamisen, oppimisen ja yhteistyön näkökulmasta.

Päätös Hyväksyn tutkimusluvan.

Sosiaali- ja terveysjohtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen

Liitteet Tutkimuslupahakemus ja suunnitelma

Tiedoksi Anja Kokkonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Liite 4. Kyselylomakkeen saatekirje

Hyvä Toimintakykyinen vanhus-hankkeeseen osallistunut opiskelija,

olemme kaksi kolmannen vuoden hoitotyön opiskelijaa Hyvinkään Laurea-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä Toimintakykyinen vanhus -hankkeen kehittämiseksi. Ohessa on linkki kyselylomakkeeseen, jonka avulla pyrimme selvittämään opiskelijoiden kokemuksia hankkeesta. Kyselyyn vastaavat opiskelijat, jotka ovat olleet mukana koko hankeprosessissa (hankesuunnitelma SEKÄ hankepäivät).

Kyselyn teemoina on oppiminen, yhteistyö ja ohjaus Toimintakykyinen vanhus -hankkeessa. Tarkoituksenamme on vastausten pohjalta nostaa esille keskeisiä johtopäätöksiä ja kehitysehdotuksia hanketyöskentelyn parantamiseksi Hyvinkään Laurea-ammattikorkeakoulussa.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömänä. Ainoastaan me opinnäytetyön tekijöinä pääsemme käsiksi vastauksiin ja käsittelemme ne luottamuksella.

Toivomme, että vastaatte kyselyyn mahdollisimman pian. Kuitenkin viimeistään maanantaihin 17.8. mennessä, jonka jälkeen kysely sulkeutuu. Kaikki vastaukset kokemuksistanne ovat meille tärkeitä.

Linkki kyselyyn:

<https://elomake3.laurea.fi/lomakkeet/10895/lomake.html>

Kiitos jo etukäteen vastauksista!

Ystävällisin terveisin,

Elina Haarala ja Anja Kokkonen

elina.haarala@laurea.fi
anja.kokkonen@laurea.fi

Liite 5. Kysymykset opiskelijoille

1. Mainitse neljä mielestäsi tärkeintä asiaa jotka opit tässä hankkeessa koko hankeprosessin aikana.
2. Miten ohjaussuhde mielestäsi toimi opettajien ja ohjaavien hoitajien kanssa hankkeen aikana? Perustele vastauksesi.
3. Mitä asioita ohjauksessa toivoisit kehitettävän, jos se mielestäsi EI toiminut parhaalla mahdollisella tavalla?
4. Miten yhteistyö ja käytännön järjestelyt mielestäsi toimivat koulun ja palvelutalojen kanssa hankkeen aikana? Perustele vastauksesi.
5. Mainitse kolme asiaa, joilla tätä hanketta voisi mielestäsi kehittää.

Liite 6. Kysymykset opiskelijoita ohjanneille hoitajille

1. Mainitse kolme tärkeintä asiaa, jotka opiskelijat mielestäsi tässä hankkeessa oppivat.
2. Miten ohjaussuhde mielestäsi toimi opiskelijoiden kanssa hankkeen aikana? Perustele vastauksesi.
3. Miten yhteistyö ja käytännön järjestelyt mielestäsi toimivat opiskelijoiden ja koulun kanssa hankkeen aikana? Perustele vastauksesi.
4. Mainitse kolme asiaa joilla tätä hanketta mielestäsi voisi kehittää.

Liite 7. Esimerkki sisällönanalyysin toteuttamisesta

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Toiveena pidempiaikainen ja säännöllinen, virikkeellinen kontakti, josta raportointi koululle.	Toiveet hankkeen rakenteen suhteen	Hankkeen muok- kaamista vaativat toiveet	Toiveet ja kehitys- ehdotukset
Toiveena hankkeen laajenta- minen			
Toiveena lisää virikkeellisyyt- tä.	Toiveet hank- keen sisällön suhteen		
Tutustuminen hoitotyöhön ja viriketoimintaa tapahtumien muodossa.	Nykyistä muo- toa tukevat toiveet	Hankkeen nykyistä muotoa tukevat toiveet	
Toiveena hanketapahtuman painotus juhlapyhien tienoille.			